

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

ชื่อ	วุฒิการศึกษา	หน่วยงาน
ผศ.ดร.นภาพร จันทร์ฉาย	- B.B.A. (Hotel and Tourism) Khonkaen University - M.A. (Cultural Management) Chulalongkorn University - Ph.D. (Sustainable Tourism) Oxford Brookes University, United Kingdom	มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
ผศ.ดร.สาระ มีผลกิจ	-ครุศาสตร์บัณฑิต คณะมนุษยศาสตร์และ สังคมศาสตร์ เอกสังคมศึกษา ราชภัฏสวนดุสิต -อักษรศาสตร์มหาบัณฑิต คณะอักษรศาสตร์ สาขาประวัติศาสตร์เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มหาวิทยาลัยศิลปากร -หลักสูตรดุขฎิบัณฑิต สาขาพัฒนศึกษา ภาควิชา นโยบายการจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
ผศ.ดร.ดวงกมล อัครวมาศ	-ศิลปศาสตร์บัณฑิต สาขามนุษยศาสตร์และ สังคมศาสตร์ เอกภาษาอังกฤษ สถาบันราชภัฏ สวนดุสิต -ศิลปศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาโบราณคดี สมัยก่อนประวัติศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร -ปรัชญาดุขฎิบัณฑิต สาขาวิชาโบราณคดีสมัย ประวัติศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร	มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
ผศ.ดร.รุ่งโรจน์ เย็นชัยพฤกษ์	-เศรษฐศาสตร์บัณฑิต (ศบ.) คณะเศรษฐศาสตร์ ม.กรุงเทพ -เศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต (ศม.) คณะ เศรษฐศาสตร์ ม.รามคำแหง -ปริญญาเอก (กำลังศึกษา) สาขาการวิจัยและ ประเมินทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ ม. เกษตรศาสตร์	มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
ดร.แขก บุญมาทัน	- ปริญญาตรี สาขาเกษตรกรรม คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	มหาวิทยาลัยราชภัฏ เพชรบูรณ์

	<ul style="list-style-type: none"> - ปริญญาโทสาขา การวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยนเรศวร - ปริญญาเอก สาขา วิจัยและประเมินผล การศึกษา มหาวิทยาลัยนเรศวร	
--	---	--

ภาคผนวก ข
เอกสาร/หนังสืออ้างอิง

สำเนา

ที่ ทส ๐๙๐๙.๒๐๔/ ๑๑๖๘๐

กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช
๖๑ ถนนพหลโยธิน เขตจตุจักร
กรุงเทพฯ ๑๐๙๐๐

๑๗ มิถุนายน ๒๕๕๙

เรื่อง ขออนุญาตเข้าไปทำการศึกษาหรือวิจัยทางวิชาการในพื้นที่ป่าอนุรักษ์
(นางสาวพรารัษมา ศรีระทุ : มหาวิทยาลัยสวนดุสิต)

เรียน คณบดีโรงเรียนการท่องเที่ยวและการบริการ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต

อ้างถึง หนังสือโรงเรียนการท่องเที่ยวและการบริการ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต ที่ ศธ ๖๓๐๙/๖๔
ลงวันที่ ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๕๙

ตามหนังสือที่อ้างถึง โรงเรียนการท่องเที่ยวและการบริการ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต ขออนุญาตให้
นางสาวพรารัษมา ศรีระทุ เข้าไปดำเนินการศึกษาวิจัย เรื่อง “การพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน
ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูหลวง จังหวัดเลย โดยกระบวนการมีส่วนร่วม (Development of Sustainable
Tourism Trails at Phu Luang Wildlife Sanctuary in Loei Province by using participation process)”
ณ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูหลวง ระยะเวลาศึกษาวิจัยตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๙ ถึงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๐
ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช พิจารณาแล้ว อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๓๗
แห่งพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ.๒๕๓๕ ประกอบกับมาตรา ๖๗ และมาตรา ๑๖๑
แห่งพระราชกฤษฎีกาโอนกิจการบริหารและอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติ
ปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ.๒๕๔๕ พ.ศ.๒๕๔๕ มาตรา ๓ และมาตรา ๑๐๖ แห่งพระราชกฤษฎีกา
แก้ไขบทบัญญัติให้สอดคล้องกับการโอนอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติปรับปรุง
กระทรวง ทบวง กรม พ.ศ.๒๕๔๕ พ.ศ.๒๕๔๕ อนุญาตให้โรงเรียนการท่องเที่ยวและการบริการ
มหาวิทยาลัยสวนดุสิต โดยนางสาวพรารัษมา ศรีระทุ หัวหน้าโครงการและคณะ ดำเนินโครงการศึกษาวิจัย เรื่อง
“การพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูหลวง จังหวัดเลย โดยกระบวนการมี
ส่วนร่วม (Development of Sustainable Tourism Trails at Phu Luang Wildlife Sanctuary in Loei
Province by using participation process)” ณ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูหลวง ได้ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๙
ถึงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๐ โดยจะต้องปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัด ทั้งนี้

การดำเนิน..

- ๒ -

การดำเนินการใดๆ ตามโครงการวิจัยดังกล่าว ให้อยู่ภายใต้การควบคุม กำกับดูแลของหัวหน้าเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูหลวง และให้รายงานความก้าวหน้างานวิจัยทุก ๖ เดือน และเมื่อสิ้นสุดโครงการวิจัยแล้ว จะต้องส่งรายงานผลการวิจัยฉบับสมบูรณ์ พร้อมแผ่นบันทึกข้อมูล ให้กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช จำนวน ๒ ชุด

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(ลงนาม) **อดิศร นุชดำรงค์**
(นายอดิศร นุชดำรงค์)
รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน
อธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช

ดำเนินถูกต้อง

(นางสาวกิตติวดี รุ่งอรุณพิศาล)

นักวิชาการป่าไม้ปฏิบัติการ

สำนักอนุรักษ์สัตว์ป่า

โทร./โทรสาร ๐ ๒๕๖๑ ๔๘๓๕

ที่ ศธ ๖๗๐๙/

มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
๒๙๕ ถนนนครราชสีมา
เขตดุสิต กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐

เมษายน ๒๕๕๙

เรื่อง ขออนุญาตให้บุคลากรในสังกัดเข้าทำการศึกษาหรือวิจัยทางวิชาการในพื้นที่ป่าอนุรักษ์
เรียน อธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. คำขออนุญาตเพื่อเข้าไปทำการศึกษาหรือวิจัยฯ (แบบ อส/ว-๐๑) จำนวน ๑ ฉบับ
๒. ประวัติผู้ร่วมวิจัย (แบบ อส/ว-๐๒) จำนวน ๓ ชุด
๓. แบบเสนอโครงการศึกษาวิจัยฉบับสมบูรณ์ (แบบ อส/ว-๐๓) จำนวน ๗ ชุด
๔. แบบเงื่อนไขประกอบการเข้าไปทำการศึกษาหรือวิจัยฯ (แบบ อส/ว-๐๔) จำนวน ๑ ชุด

ด้วยนางสาว พราวีณา ศรีระทุ อาจารย์ประจำหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการท่องเที่ยว
โรงเรียนการท่องเที่ยวและการบริการ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต มีความประสงค์จะขออนุญาตเข้าทำการศึกษาวิจัย
ในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ เพื่อทำวิจัยในหัวข้อ เรื่อง “การพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์
ป่าภูหลวง จังหวัดเลย โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วม (Development of Sustainable Tourism Trails at
Phu Luang Wildlife Sanctuary in Loei Province by using participation process)” ระยะเวลาศึกษาวิจัย
ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๙ ถึงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๐ โดยมี ดร.แขก บุญมาทัน เป็นที่ปรึกษาโครงการวิจัย

ในการนี้ โรงเรียนการท่องเที่ยวและการบริการมหาวิทยาลัยสวนดุสิต จึงขออนุญาตให้บุคลากรในสังกัด
คือ นางสาวพราวีณา ศรีระทุ เข้าดำเนินการศึกษาวิจัยในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ดังกล่าว ระหว่างวันที่ ๑ ตุลาคม
๒๕๕๙ ถึงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๐ โดยจะปฏิบัติตามกฎระเบียบของกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช
และระเบียบอื่นๆที่เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัดทุกประการ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาวกมลนก เกียรติศักดิ์ชัย)
คณบดีโรงเรียนการท่องเที่ยวและการบริการ
มหาวิทยาลัยสวนดุสิต

หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการท่องเที่ยว
โรงเรียนการท่องเที่ยวและการบริการ

ที่ ศธ ๖๗๐๙/ ๑๑๕

มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
๒๙๕ ถนนราชสีมา เขตดุสิต
กรุงเทพมหานคร ๑๐๓๐๐

๓๐ มีนาคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์บุคลากร

เรียน ว่าที่ร้อยตรีสุรพล ประสมทรัพย์
หัวหน้าเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูหลวง จังหวัดเลย
กรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช

ด้วย นางสาวพราวีมา ศรีระทุ อาจารย์ประจำหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการท่องเที่ยว โรงเรียนการท่องเที่ยวและการบริการ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต ได้รับทุนอุดหนุนวิจัยเรื่อง “การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูหลวง จังหวัดเลย โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วม (Development of Sustainable Tourism Trails at Phu Luang Wildlife Sanctuary in Loei Province by using participation process)” เพื่อสร้างองค์ความรู้ และพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูหลวง จังหวัดเลย

ในการนี้ หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการท่องเที่ยว โรงเรียนการท่องเที่ยวและการบริการ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต ใคร่ขอความอนุเคราะห์ **ทีมวิทยากรสื่อความหมายธรรมชาติ** เข้าร่วมประชุมระดมความคิดเห็น เพื่อศึกษาความเป็นไปได้ของเส้นทางการท่องเที่ยว กิจกรรมการท่องเที่ยว ผู้นำเที่ยว และเสนอแนวทางการพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูหลวง จังหวัดเลย ในวันที่ ๑ มีนาคม-๒ มีนาคม ๒๕๖๐ ตั้งแต่เวลา ๐๙.๐๐-๑๗.๐๐ น. ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ต่อนักท่องเที่ยว เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูหลวง จังหวัดเลย และผู้ที่เกี่ยวข้อง ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาวมลนก เกียรติศักดิ์ชัย)

คณบดีโรงเรียนการท่องเที่ยวและการบริการ

โรงเรียนการท่องเที่ยวและการบริการ
โทรศัพท์ ๐๒-๒๔๔๕๗๑๔
โทรสาร ๐๒-๒๔๔๕๗๑๐

ที่ ศธ ๖๗๐๘/๑๒๘

มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
๒๘๕ ถนนนครราชสีมา เขตดุสิต
กรุงเทพมหานคร ๑๐๓๐๐

๒๖ เมษายน ๒๕๖๐

เรื่อง ขออนุมัติครุภัณฑ์บุคลากร

เรียน ว่าที่ร้อยตรีสุรพล ประสมทรัพย์ หัวหน้าเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูหลวง จังหวัดเลย
กรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช

ด้วย นางสาวพรวิมา ศรีระทุ อาจารย์ประจำหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการท่องเที่ยว โรงเรียนการท่องเที่ยวและการบริการ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต ได้รับทุนอุดหนุนวิจัยเรื่อง "การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูหลวง จังหวัดเลย โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วม (Development of Sustainable Tourism Trails at Phu Luang Wildlife Sanctuary in Loei Province by using participation process)" เพื่อสร้างองค์ความรู้ และพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูหลวง จังหวัดเลย

ในการนี้ หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการท่องเที่ยว โรงเรียนการท่องเที่ยวและการบริการ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต ใคร่ขออนุมัติครุภัณฑ์ **ทีมวิทยากรสื่อความหมายธรรมชาติ จำนวน ๑๕ คน** เพื่อเข้าร่วมประชุมสรุปการระดมความคิดเห็น ดังนี้

๑. คู่มือการเดินทางตามเส้นทางการท่องเที่ยว สำหรับนักท่องเที่ยว ป้ายสื่อความหมายเกี่ยวกับเส้นทางการท่องเที่ยว และแนวปฏิบัติ

ชนิดที่ ๑ เส้นทางการท่องเที่ยว

ชนิดที่ ๒ แนวปฏิบัติระหว่างเดินท่องเที่ยวตามเส้นทาง

ชนิดที่ ๓ แนวปฏิบัติสำหรับนักท่องเที่ยว

๒. เอกสารประชาสัมพันธ์

ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูหลวง จังหวัดเลย ในวันที่ ๒๙ เมษายน-๓๐ เมษายน ๒๕๖๐ ตั้งแต่เวลา ๐๘.๐๐-๑๗.๐๐ น. ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ต่อนักท่องเที่ยว เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูหลวง จังหวัดเลย และผู้ที่เกี่ยวข้อง ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาวมลกนก เกียรติศักดิ์ชัย)
คณบดีโรงเรียนการท่องเที่ยวและการบริการ

โรงเรียนการท่องเที่ยวและการบริการ

หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการท่องเที่ยว

โทร ๐-๒๒๕๔๔-๕๗๑๘ / โทรสาร ๐-๒๒๕๔๔-๕๗๑๐

ภาคผนวก ค
เครื่องมือและคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

**แบบสอบถามความต้องการของนักท่องเที่ยว
ที่มีต่อเส้นทางท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูหลวง จังหวัดเลย**

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้มี 4 ตอน
2. ขอความอนุเคราะห์ท่านได้ตอบแบบสอบถามนี้เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูหลวง จังหวัดเลย
3. การตอบแบบสอบถามฉบับนี้ไม่ส่งผลกระทบต่อตัวท่านทั้งทางตรงและทางอ้อม เนื่องจากเป็นการนำเสนอข้อมูลในภาพรวม

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐาน

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน หรือข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงของท่าน

1. เพศ
 ชาย   หญิง
2. อายุ
 ต่ำกว่า 20 ปี   20 – 30 ปี   31-40 ปี   41-50 ปี   51-60 ปี
 มากกว่า 60 ปี
3. อาชีพ
 นักเรียน-นักศึกษา   รับราชการ   บริษัทเอกชน   ประกอบธุรกิจส่วนตัว
 อื่นๆ .....
4. รายได้/เดือน
 ต่ำกว่า 10,000 บาท   10,001 - 20,000 บาท   20,001 - 30,000 บาท
 30,001 - 40,000 บาท   มากกว่า 40,000 บาท
5. วุฒิการศึกษา
 ต่ำกว่าปริญญาตรี   ปริญญาตรี   ปริญญาโท   ปริญญาเอก

ตอนที่ 2 การเลือกมาท่องเที่ยวในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูหลวง จังหวัดเลย

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน หรือข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงของท่าน

1. ท่านเดินทางมาท่องเที่ยวในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูหลวง จังหวัดเลย
 คนเดียว   กลุ่มเพื่อน   ครอบครัว   หน่วยงาน   อื่นๆ.....
2. ท่านเดินทางมาท่องเที่ยวในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูหลวง จังหวัดเลยในช่วง
 วันทำการปกติ   เสาร์-อาทิตย์   วันหยุด   อื่นๆ.....
3. ท่านมาท่องเที่ยวในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูหลวง จังหวัดเลย เป็นระยะเวลา
 1 วัน   2 วัน   3 วัน   มากกว่า 3 วัน

4. สาเหตุที่ท่านเลือกมาท่องเที่ยวในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูหลวง จังหวัดเลย

.....

5. ท่านคิดว่าท่านประทับใจอะไรมากที่สุดในการท่องเที่ยวในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูหลวง จังหวัดเลย

.....

6. หากท่านมีโอกาส ท่านจะเลือกมาท่องเที่ยวในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูหลวง จังหวัดเลยอีกหรือไม่ เพราะเหตุใด

.....

ตอนที่ 3 ความต้องการของนักท่องเที่ยว ที่มีต่อเส้นทางท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูหลวง จังหวัดเลย

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ลงใน ที่ตรงกับความต้องการของท่าน

ข้อความ	ความต้องการ				
	5	4	3	2	1
เส้นทางท่องเที่ยว					
1.ความท้าทายของเส้นทางเดิน					
2.ความสะดวกสบายของเส้นทางเดิน					
3.ความเป็นธรรมชาติของเส้นทางเดิน					
4.ความปลอดภัยของเส้นทางเดิน					
5.ระยะทางหรือเส้นทางเหมาะสมกับเวลา					
6.ระยะทางหรือเส้นทางเหมาะสมกับเพศและวัยนักท่องเที่ยว					
7.มีสถานที่หยุดพักระหว่างเส้นทาง					
8.มีป้ายบอกเส้นทาง					
9.มีการจัดการขยะระหว่างเส้นทาง					
10.มีคู่มือเส้นทางและกิจกรรมการท่องเที่ยวไว้บริการ					
11.เส้นทางท่องเที่ยวมีความปลอดภัย					
กิจกรรมการท่องเที่ยว					
12.มีหลายเส้นทางท่องเที่ยว					
13.แต่ละเส้นทางมีจุดเน้นในการท่องเที่ยวแตกต่างกัน					
14.จัดจุดให้พักผ่อน/ชมทัศนียภาพ/เดินเล่นระหว่างเดินท่องเที่ยว					

ข้อคำถาม	ความต้องการ				
	5	4	3	2	1
15.กิจกรรมบนเส้นทางหลากหลายและน่าสนใจ					
16.กิจกรรมรู้จักพืช					
17.กิจกรรมรู้จักสัตว์					
18.มีป้ายบอกลักษณะพืชและสัตว์					
19.กิจกรรมเหมาะสมกับระยะทาง					
20.มีกิจกรรมให้ความรู้					
21.มีกิจกรรมให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วม					
22.มีกิจกรรมเกม ทายปัญหาและมอบของที่ระลึก					
23.มีกิจกรรมเหมาะสมกับระยะทาง					
24.มีเอกสารให้ความรู้ไว้บริการ					
ผู้นำการท่องเที่ยว					
25.ให้ความรู้เกี่ยวกับพืชและสัตว์ตามเส้นทาง					
26.มีจิตอาสา					
27.มีความรอบรู้เส้นทาง					
28.รอบรู้สิ่งแวดล้อม พืช และสัตว์					
29.มีทักษะการสื่อสารทั้งทางวาจาและท่าทาง					
30.มีทักษะการปฐมพยาบาลเบื้องต้น					
31.ผู้นำการท่องเที่ยวมีความเหมาะสมกับจำนวนนักท่องเที่ยว					

ตอนที่ 4 ความต้องการ ปัญหา อุปสรรค และแนวทางแก้ไข

คำชี้แจง โปรดเขียนข้อมูล/ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปสู่การพัฒนาด้านต่างๆ

1. ท่านต้องการเส้นทางท่องเที่ยวอย่างไร (ระยะทาง/เวลาที่ใช้ในการเดินท่องเที่ยว/ป้าย/สัญลักษณ์ฯลฯ)

.....

.....

.....

2. ท่านต้องการให้มีกิจกรรมอะไรและอย่างไรบนเส้นทางท่องเที่ยว

.....

.....

3. ท่านต้องการให้ผู้นำท่องเที่ยวมีลักษณะอย่างไร

.....

.....

.....

4. ปัญหา อุปสรรค และแนวทางแก้ไขด้านเส้นทางการท่องเที่ยว

.....

.....

.....

5. ปัญหา อุปสรรค และแนวทางแก้ไขด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว

.....

.....

.....

6. ปัญหา อุปสรรค และแนวทางแก้ไขด้านผู้นำการท่องเที่ยว

.....

.....

.....

7. ข้อเสนอแนะอื่นๆ

.....

.....

ขอขอบคุณ
ผู้วิจัย

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อเส้นทางการท่องเที่ยว
อย่างยั่งยืนในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูหลวง จังหวัดเลย

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.907	31

แบบสัมภาษณ์เส้นทางาท่องเที่ยวในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูหลวง จังหวัดเลย
(สำหรับผู้บริหารและบุคลากร)

คำชี้แจง

1. แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้มี 3 ตอน
2. ขอความอนุเคราะห์ท่านได้ตอบแบบสัมภาษณ์นี้เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาพัฒนาเส้นทางาท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูหลวง จังหวัดเลย
3. การตอบแบบสัมภาษณ์ฉบับนี้ไม่ส่งผลกระทบต่อตัวท่านทั้งทางตรงและทางอ้อม เนื่องจากเป็นการนำเสนอข้อมูลในภาพรวม

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐาน

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน หรือข้อความที่ตรงกับความเป็นจริง

1. เพศ
 ชาย   หญิง
2. อายุ
 ต่ำกว่า 20 ปี   20 – 30 ปี   31-40 ปี   41-50 ปี   51-60 ปี
 มากกว่า 60 ปี
3. ตำแหน่ง
 ผู้บริหาร   บุคลากรประจำ   เจ้าหน้าที่จ้างรายปี   เจ้าหน้าที่จ้างรายวัน
 อื่นๆ .....
4. รายได้/เดือน
 ต่ำกว่า 10,000 บาท   10,001 - 20,000 บาท   20,001 - 30,000 บาท
 30,001 - 40,000 บาท   มากกว่า 40,000 บาท
5. วุฒิการศึกษา
 ต่ำกว่าปริญญาตรี   ปริญญาตรี   ปริญญาโท   ปริญญาเอก

ตอนที่ 2 ศักยภาพของเส้นทางาท่องเที่ยวในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูหลวง จังหวัดเลย

คำชี้แจง โปรดเติมข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงหรือความคิดเห็นของท่าน

1. เส้นทางาท่องเที่ยวในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูหลวง จังหวัดเลยมีกี่เส้นทาง เส้นทางไหนบ้าง

.....

.....

.....

2. แต่ละเส้นทางมีระยะทาง/ความยาวเท่าไร ใช้เวลาเดินทางบนเส้นทางนั้นเท่าไร และมีกิจกรรมอะไรบนเส้นทางนั้น

.....

.....

.....

3. ท่านคิดว่าเส้นทางท่องเที่ยวที่มีอยู่ควรได้รับการพัฒนาหรือปรับปรุงในเรื่องอะไรบ้าง

.....

.....

.....

4. ท่านคิดว่าเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูหลวง จังหวัดเลยมีศักยภาพในการเปิดเส้นทางเพิ่มอีกหรือไม่ และมีจุดเด่นอะไรบนเส้นทางนั้น

.....

.....

.....

5. ท่านคิดว่าบนเส้นทางท่องเที่ยวควรมีกิจกรรมอะไรบ้างและควรมีการจัดกิจกรรมอย่างไร

.....

.....

.....

6. ท่านคิดว่ามีผู้นำการท่องเที่ยวเพียงพอหรือไม่ และท่านต้องการเสริมทักษะอะไรให้กับผู้นำการท่องเที่ยว

.....

.....

.....

7. ท่านคิดว่าท่านควรมีสินค้าและบริการอื่นๆ ที่น่าสนใจอะไรเพิ่มเติมจากเดิมหรือไม่

.....

.....

.....

8. ท่านคิดว่าเส้นทางการท่องเที่ยวมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมทั้งคน พืช และสัตว์อย่างไรบ้าง และมีวิธีการป้องกันอย่างไร

.....
.....
.....

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่นๆ

.....
.....
.....

ลงชื่อ.....ผู้สัมภาษณ์
(.....)
วัน/เดือน/ปี.....

การพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูหลวง จังหวัดเลย
 โดยการประชุมกลุ่ม เพื่อศึกษาความเป็นไปได้ของเส้นทางท่องเที่ยว
 กิจกรรมการท่องเที่ยว ผู้นำการท่องเที่ยว

1. ชื่อเส้นทาง

.....

คงไว้   เปลี่ยนเป็น

.....

2. ระยะทาง

.....

คงไว้   เปลี่ยนเป็น

.....

3. จุดเริ่มต้นของเส้นทาง.....

คงไว้   เปลี่ยนเป็น

.....

4. จุดสิ้นสุดของเส้นทาง.....

คงไว้   เปลี่ยนเป็น

.....

5. เวลาที่ใช้

.....

6. ลักษณะเส้นทาง

.....

7. สิ่งดึงดูดใจ/จุดเด่น

    สิ่งดึงดูดใจหลัก

.....

    สิ่งดึงดูดใจรอง

.....

8. การเข้าถึงเส้นทาง

เดินเท้า   เปลี่ยนเป็น

.....

9. ลักษณะนักท่องเที่ยว

หมู่คณะ   อิสระ 1-5 คน   อายุ 10-20 ปี   อายุ 21-60 ปี

มากกว่า 60 ปี

10. กิจกรรม คือ การให้ความรู้เกี่ยวกับดิน หิน พรรณไม้ ลักษณะป่า สัตว์ป่าที่เกี่ยวข้อง

คงไว้   เปลี่ยนเป็น

เพิ่มกิจกรรม

11. สิ่งที่ต้องเตรียม

น้ำดื่ม   ร่ม   เสื้อกันฝน

12. สิ่งอำนวยความสะดวก

แผ่นพับความรู้เกี่ยวกับพรรณไม้   คู่มือการเดินทางตามเส้นทางท่องเที่ยว

13. ผู้นำการท่องเที่ยว/ทีมสื่อความหมาย

ไม่มี   ต้องมี   เหตุผล

14. ตารางกิจกรรม(ตัวอย่าง)

ใช้เวลา	กิจกรรม	หมายเหตุ/บันทึกของผู้เดินทาง
เริ่ม-30 นาที	- รวบรวมที่จุดเริ่มต้นเส้นทาง - แจกแนวปฏิบัติ/ข้อห้ามระหว่างเดินบนเส้นทางท่องเที่ยว - แจกเอกสารและชี้แจงการใช้	
1-1.30 ชั่วโมง	- เดินบนเส้นทางท่องเที่ยว - ผู้นำให้ความรู้เกี่ยวกับพรรณไม้นานาชนิด ดิน หิน ป่า ไม้ สัตว์ ฯลฯ - กิจกรรมทายชื่อพรรณไม้	
30 นาที	- รวบรวมที่จุดสิ้นสุด - สรุปความรู้ ขอบคุณ	

คงไว้   เปลี่ยนเป็น

แนวปฏิบัติ/ข้อห้ามระหว่างเดินบนเส้นทางการท่องเที่ยว

คำชี้แจง

โปรดช่วยกันเขียนแนวปฏิบัติ/ข้อห้ามระหว่างเดินบนเส้นทางการท่องเที่ยว

**แบบสอบถามความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว
ที่มีต่อเส้นทางท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูหลวง จังหวัดเลย**

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้มี 4 ตอน
2. ขอความอนุเคราะห์ท่านได้ตอบแบบสอบถามนี้เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูหลวง จังหวัดเลย
3. การตอบแบบสอบถามฉบับนี้ไม่ส่งผลกระทบต่อตัวท่านทั้งทางตรงและทางอ้อม เนื่องจากเป็นการนำเสนอข้อมูลในภาพรวม

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐาน

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน หรือข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงของท่าน

1. เพศ
 ชาย   หญิง
2. อายุ
 ต่ำกว่า 20 ปี   20 – 30 ปี   31-40 ปี   41-50 ปี   51-60 ปี
 มากกว่า 60 ปี
3. อาชีพ
 นักเรียน-นักศึกษา   รับราชการ   บริษัทเอกชน   ประกอบธุรกิจส่วนตัว
 อื่นๆ .....
4. รายได้/เดือน
 ต่ำกว่า 10,000 บาท   10,001 - 20,000 บาท   20,001 - 30,000 บาท
 30,001 - 40,000 บาท   มากกว่า 40,000 บาท
5. วุฒิการศึกษา
 ต่ำกว่าปริญญาตรี   ปริญญาตรี   ปริญญาโท   ปริญญาเอก

ตอนที่ 2 ลักษณะการมาท่องเที่ยวในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูหลวง จังหวัดเลย

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน หรือข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงของท่าน

1. ท่านเดินทางมาท่องเที่ยวในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูหลวง จังหวัดเลย
 คนเดียว   กลุ่มเพื่อน   ครอบครัว   หน่วยงาน   อื่นๆ.....
2. ท่านเดินทางมาท่องเที่ยวในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูหลวง จังหวัดเลยในช่วง
 วันทำการปกติ   เสาร์-อาทิตย์   วันหยุด   อื่นๆ.....

3. ท่านมาท่องเที่ยวในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูหลวง จังหวัดเลยเป็นระยะเวลา
 1 วัน   2 วัน   3 วัน   มากกว่า 3 วัน
4. ท่านคิดว่าท่านประทับใจอะไรมากที่สุดในการท่องเที่ยวในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูหลวง จังหวัดเลย
- .....
- .....

5. หากท่านมีโอกาส ท่านจะเลือกมาท่องเที่ยวในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูหลวง จังหวัดเลยอีกหรือไม่ เพราะเหตุใด

.....

.....

ตอนที่ 3 ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อเส้นทางท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูหลวง จังหวัดเลย

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ที่ตรงกับความพึงพอใจของท่าน

ข้อความ	ความต้องการ				
	5	4	3	2	1
เส้นทางท่องเที่ยว					
1.ความท้าทายของเส้นทางเดิน					
2.ความสะดวกสบายของเส้นทางเดิน					
3.ความเป็นธรรมชาติของเส้นทางเดิน					
4.ความปลอดภัยของเส้นทางเดิน					
5.ระยะทางหรือเส้นทางเหมาะสมกับเวลา					
6.ระยะทางหรือเส้นทางเหมาะสมกับเพศและวัยนักท่องเที่ยว					
7.มีสถานที่หยุดพักระหว่างเส้นทาง					
8.มีป้ายบอกเส้นทาง					
9.มีการจัดการขยะระหว่างเส้นทาง					
10.มีคู่มือเส้นทางและกิจกรรมการท่องเที่ยวไว้บริการ					
11.เส้นทางท่องเที่ยวมีความปลอดภัย					
12.แต่ละเส้นทางมีจุดเน้นในการท่องเที่ยวแตกต่างกัน					
กิจกรรมการท่องเที่ยว					
13.จัดจุดให้พักผ่อน/ชมทัศนียภาพ/เดินเล่นระหว่างเดินท่องเที่ยว					
14.กิจกรรมบนเส้นทางหลากหลายและน่าสนใจ					
15.กิจกรรมรู้จักพืช					
16.กิจกรรมรู้จักสัตว์					

ข้อความคำถาม	ความต้องการ				
	5	4	3	2	1
17.ป้ายสื่อความหมาย					
18.กิจกรรมเหมาะสมกับระยะทาง					
19.กิจกรรมให้ความรู้					
20.กิจกรรมให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วม					
21.กิจกรรมเกม ทายปัญหาและมอบของที่ระลึก					
22.กิจกรรมเหมาะสมกับระยะทาง					
23.เอกสารให้ความรู้					
ผู้นำการท่องเที่ยว					
24.ให้ความรู้เกี่ยวกับพืชและสัตว์ตามเส้นทาง					
25.มีจิตอาสา					
26.มีความรอบรู้เส้นทาง					
27.รอบรู้สิ่งแวดล้อม พืช และสัตว์					
28.มีทักษะการสื่อสารทั้งทางวาจาและท่าทาง					
29.มีทักษะการปฐมพยาบาลเบื้องต้น					
30. ผู้นำการท่องเที่ยวมีความเหมาะสมกับจำนวนนักท่องเที่ยว					

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

คำชี้แจง โปรดเขียนข้อมูล/ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปสู่การพัฒนาในด้านต่างๆ

1. เส้นทางท่องเที่ยวเป็นอย่างไรบ้าง (ระยะทาง/เวลาที่ใช้ในการเดินท่องเที่ยว/ป้าย/สัญลักษณ์ฯลฯ)

.....

.....

2. ท่านต้องการให้มีกิจกรรมอะไรบนเส้นทางท่องเที่ยว

.....

.....

.....

3. ท่านมีข้อเสนอแนะอะไรเกี่ยวกับผู้นำการท่องเที่ยว

.....

.....

.....

4. ท่านมีข้อเสนอแนะอะไรเกี่ยวกับคู่มือการท่องเที่ยว

.....

.....

.....

5. ท่านมีข้อเสนอแนะอะไรเกี่ยวกับป้ายสื่อความหมาย

.....

.....

.....

6. ข้อเสนอแนะอื่นๆ

.....

.....

.....

ขอขอบคุณ
ผู้วิจัย

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อเส้นทางการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน
ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูหลวง จังหวัดเลย

Cronbach's Alpha	N of Items
.971	30

**แบบประเมินความเป็นไปได้ ปัญหา อุปสรรค โอกาสและแนวทางแก้ไข ในเส้นทางการท่องเที่ยว
เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูหลวง (สำหรับผู้บริหารและบุคลากร)**

คำชี้แจง

1. แบบประเมินฯ ฉบับนี้มี 3 ตอน
2. ขอความอนุเคราะห์ท่านได้ตอบแบบประเมินฯ นี้เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูหลวง จังหวัดเลย
3. การตอบแบบสัมภาษณ์ฉบับนี้ไม่ส่งผลกระทบต่อตัวท่านทั้งทางตรงและทางอ้อม เนื่องจากเป็นการนำเสนอข้อมูลในภาพรวม

ตอนที่ 1 การประเมินความเป็นไปได้ ปัญหา อุปสรรค โอกาสและแนวทางแก้ไขในเส้นทางการท่องเที่ยวเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูหลวง (สำหรับผู้บริหารและบุคลากร)

คำชี้แจง โปรดเติมข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงหรือความคิดเห็นของท่าน

1. เส้นทางการท่องเที่ยวในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูหลวง จังหวัดเลย มีความเป็นไปได้ ปัญหา อุปสรรค โอกาสและแนวทางแก้ไข

เส้นทาง ที่ 1 ลานสุริยัน

ความเป็นไปได้

ปัญหา อุปสรรค โอกาสและแนวทางแก้ไข.....

.....

.....

.....

.....

เส้นทาง ที่ 2 เส้นทางศึกษาธรรมชาติผาช้างผ่าน ผาสมเด็จ ผาเตลีน รอยเท้าไดโนเสาร์

ความเป็นไปได้

ปัญหา อุปสรรค โอกาสและแนวทางแก้ไข.....

.....

.....

.....

.....

2. คู่มือเส้นทางการท่องเที่ยวในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูหลวง จังหวัดเลย มีความเป็นไปได้ ปัญหา อุปสรรค โอกาสและแนวทางแก้ไข

คู่มือเส้นทาง ที่ 1 ลานสุริยัน

ความเป็นไปได้

ปัญหา อุปสรรค โอกาสและแนวทางแก้ไข.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

คู่มือเส้นทาง ที่ 2 เส้นทางศึกษาธรรมชาติผาช้างผ่าน ผาสมเด็จ ผาเตลีน รอยเท้าไดโนเสาร์

ความเป็นไปได้

ปัญหา อุปสรรค โอกาสและแนวทางแก้ไข.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. ป้ายสื่อความหมายมีความเป็นไปได้ ปัญหา อุปสรรค โอกาสและแนวทางแก้ไขอย่างไรบ้าง

ความเป็นไปได้

ปัญหา อุปสรรค โอกาสและแนวทางแก้ไข.....

.....

.....

.....

.....

4. เอกสารประชาสัมพันธ์มีความเป็นไปได้ ปัญหา อุปสรรค โอกาสและแนวทางแก้ไขอย่างไรบ้าง

ความเป็นไปได้

ปัญหา อุปสรรค โอกาสและแนวทางแก้ไข.....

.....

.....

.....

.....

5. ท่านคิดว่าเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูหลวง จังหวัดเลยมีศักยภาพในการเปิดเส้นทางเพิ่มอีกหรือไม่ และมีจุดเด่นอะไรบนเส้นทางนั้น

ความเป็นไปได้

ปัญหา อุปสรรค โอกาสและแนวทางแก้ไข.....

.....

.....

.....

ตอนที่ 2 ข้อเสนอแนะอื่นๆ

.....

.....

.....

ภาคผนวก ง
เอกสารที่ใช้ยืนยันข้อมูล

เอกสารสำหรับยืนยันข้อมูล

ประกอบด้วย เอกสาร จำนวน 3 ชนิด คือ

1. คู่มือการเดินทางตามเส้นทางท่องเที่ยว สำหรับนักท่องเที่ยว
2. ป้ายสื่อความหมายเกี่ยวกับเส้นทางท่องเที่ยว และแนวปฏิบัติ
    ชนิดที่ 1 เส้นทางท่องเที่ยว
    ชนิดที่ 2 แนวปฏิบัติระหว่างเดินท่องเที่ยวตามเส้นทาง
    ชนิดที่ 3 แนวปฏิบัติสำหรับนักท่องเที่ยว
3. เอกสารประชาสัมพันธ์

คู่มือการเดินทางท่องเที่ยว สำหรับนักท่องเที่ยว

คู่มือการเดินทางตามเส้นทางท่องเที่ยวที่ 1 ลานสุริยัน

ต้องมีผู้นำการท่องเที่ยว/ทีมสื่อความหมายทุกครั้ง เพื่อความปลอดภัยทั้งจากสัตว์ พืชและการหลงป่า

ข้อมูลเบื้องต้นของเส้นทาง

1. เส้นทางท่องเที่ยวที่ 1 ลานสุริยัน
2. ระยะทาง 1.7 – 1.8 กิโลเมตร (1780 เมตร)
3. จุดเริ่มต้นของเส้นทาง เริ่มจาก จุดบริการศึกษาธรรมชาติ หน่วยพิทักษ์ป่าโคกนกกระบาศ
4. จุดสิ้นสุดของเส้นทาง ทางเข้าและทางออกเส้นทางเดิน
5. ใช้เวลาเดินประมาณ 1- 3 ชั่วโมงขึ้นอยู่กับกิจกรรมและความสนใจของนักท่องเที่ยว
6. ลักษณะเส้นทาง เป็นดินทรายขาว/ทรายแก้ว
7. เป็นเส้นทางเดินเท้า วนอ้อมมาบรรจบเส้นทางเข้าที่ทางออก ลักษณะเป็นวงกลม
8. สิ่งดึงดูดใจ/จุดเด่น

สิ่งดึงดูดใจหลัก

เดินชมธรรมชาติ ดอกไม้ กล้วยไม้ พันธุ์ไม้นานาชนิด ดูกุหลาบแดง กุหลาบขาว กล้วยไม้ป่ามอส เฟิร์น พืชเมล็ดเปลือย

สิ่งดึงดูดใจรอง

ศึกษาระบบนิเวศน์ป่าดิบแคระหรือป่าละเมาะเขาสูง

9. ลักษณะนักท่องเที่ยว

รายคน กลุ่ม หรือหมู่คณะ แต่ไม่ควรเกิน 20 คน ควรมีอายุอยู่ระหว่าง 10-60 ปีหรืออาจมากกว่า 60 ปี
10. กิจกรรม เป็นการให้ความรู้เกี่ยวกับดิน หิน พรรณไม้ ลักษณะป่า สัตว์ป่าที่เกี่ยวข้องในระหว่างทางเดิน
11. สิ่งที่นักท่องเที่ยวต้องเตรียม เช่น น้ำดื่ม ร่ม เสื้อกันฝน (ตามฤดูกาล) ยาประจำตัว การแต่งกาย เหมาะแก่การท่องเที่ยวในป่าธรรมชาติ ควรสวมใส่รองเท้าผ้าใบ
12. กิจกรรม

ใช้เวลา	กิจกรรม	หมายเหตุ
เริ่ม-30 นาที	- รวมที่จุดเริ่มต้นเส้นทาง - แจกแนวปฏิบัติ/ข้อห้ามระหว่างเดินบนเส้นทางท่องเที่ยว - แจกเอกสารและชี้แจงการใช้	นักท่องเที่ยวแต่ละกลุ่ม อาจใช้เวลา
1-1.30 ชั่วโมง	- เดินบนเส้นทางท่องเที่ยว - ผู้นำให้ความรู้เกี่ยวกับพรรณไม้นานาชนิด ดิน หิน ป่าไม้ สัตว์ ฯลฯ	ต่างกันขึ้นอยู่กับกิจกรรม

	- กิจกรรมทนายชื่อพรรณไม้	และความ สนใจของ นักท่องเที่ยว
30 นาที	- รวมทั้งจุดสิ้นสุด - สรุปความรู้ ขอขอบคุณ	

ประวัติเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูหลวง

ภูหลวง มีความหมายว่า ภูเขาที่ยิ่งใหญ่ หรือหมายถึงภูเขาของพระเจ้าแผ่นดินซึ่งนับเป็นสิริมงคลนามที่บรรพบุรุษได้ตั้งชื่อไว้ ภูหลวงเกิดจากการยกตัวของพื้นผิวโลก และดินส่วนที่อ่อนถูกพัดพาลงสู่พื้นที่ส่วนต่ำ คงเหลือหินซึ่งเป็นโครงสร้างที่แข็งไว้เป็นภูเขา

เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูหลวงได้รับการจัดตั้งเป็นเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 91 ตอนที่ 216 เมื่อวันที่ 18 ธันวาคม 2517 มีเนื้อที่ประมาณ 848 ตารางกิโลเมตรหรือประมาณ 530,000 ไร่ ตั้งอยู่ในท้องที่ อำเภอวังสะพุง อำเภอภูเรือ อำเภอด่านซ้าย และกิ่งอำเภอภูหลวง จังหวัดเลย

ในหนังสือพรรณไม้งาม ป่าภูหลวง ที่เขียนโดย นิพนธ์ ศรีนคร ระบุว่า สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เสด็จทอดพระเนตรธรรมชาติที่ป่าภูหลวงถึง 5 ครั้ง ระหว่างปี 2525-2545 ดังนี้

- ครั้งที่ 1 วันที่ 12 ธันวาคม 2525 เสด็จโหล่นแต่และลานสุริยัน
- ครั้งที่ 2 วันที่ 19 ธันวาคม 2525 เสด็จโหล่นแต่และลานสุริยัน
- ครั้งที่ 3 วันที่ 10 มีนาคม 2526 เสด็จลานสุริยัน โคกหนองงูเหลือมและผาสมเด็จ
- ครั้งที่ 4 วันที่ 26 พฤศจิกายน 2538 ทรงประทับแรมที่ผาเยื้อง 1 คืน ทรงศึกษาธรรมชาติและ

พรรณไม้ที่ลานสุริยัน

- ครั้งที่ 5 วันที่ 4-6 กุมภาพันธ์ 2543 ทรงประทับแรมที่ผาเยื้อง 2 คืน ทรงศึกษาธรรมชาติและ
- พรรณไม้ที่ลานสุริยัน ที่ผาเยื้อง และที่อุทยานกล้วยไม้ป่า

สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถทรงห่วงใยพรรณพืชขนานาชนิด จึงมีพระราชเสาวนีย์ให้ขยายพันธุ์กุหลาบแดง กุหลาบขาว และกล้วยไม้ป่า ซึ่งเป็นพืชที่ใกล้สูญพันธุ์ให้มากขึ้น

ลานสุริยัน

ลานสุริยันต์ มีความเป็นมาจาก 2 แนวทางคือ

แนวทาง 1

นายอำเภอสุริยัน ต้นตวสี นายอำเภอวังสะพุง ในช่วงระหว่างปี 2508-2510 ได้เดินทางเข้าไปเยี่ยมชมพื้นที่ สำรวจพืชพันธุ์ไม้และสัตว์ป่า เห็นความอุดมสมบูรณ์ของพรรณไม้และผืนป่า ควรค่าแก่การให้อนุรักษ์ไว้ จึงทำเรื่องถึงกรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพรรณพืช เสนอให้ขึ้นทะเบียนเป็นเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูหลวง

เมื่อมีการสำรวจ พบว่า มีสัตว์ป่าหลายชนิดอาศัยหากิน และหลบภัยอยู่ในป่าแห่งนี้จำนวนมาก ทั้งยังเป็นแหล่งต้นน้ำลำธารที่สำคัญด้วย จึงประกาศให้เป็นเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูหลวงได้รับการจัดตั้ง

เป็นเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าใน ปี 2517 มีเนื้อที่ประมาณ 848 ตารางกิโลเมตรหรือประมาณ 530,000 ไร่
แทบทั้งหมดเป็นเทือกเขาสูงใหญ่ อยู่ในพื้นที่รอบต่อระหว่างอำเภอวังสะพุง อำเภอภูเรือ อำเภอด่านซ้าย
อำเภอภูหลวง จังหวัดเลย

แนวทาง 2

สมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ ทรงตั้งชื่อ ลานสุริยัน ในโอกาสที่พลเอกอาทิตย์ กำลังเอก
เป็นผู้นำกองทัพในการรบชนะผู้ก่อการร้าย

ลานหินป้อม

สมเด็จพระบรมราชินีนาถ เสด็จ ณ บริเวณ ลานสุริยัน พระองค์ท่านได้ทรงนั่งชมท้องฟ้าบริเวณ
ลานหินป้อมในเวลาากลางคืนที่มีอากาศหนาวเย็น จนมีผู้ติดตามซึ่งเป็นผู้หญิงจากหน่วยงานใดไม่ปรากฏ
ทรงทูลถามว่า พระองค์ทรงนั่งทำอะไร สมเด็จพระบรมราชินีนาถที่นั่งประทับเสื่อบนลานหินป้อม ตรัสตอบ
ว่า ดูดาว และทรงนั่งประทับดูดาวอีกเป็นเวลานาน

ทรัพยากรหลัก และทรัพยากรรองโดยสังเขป

ชื่อทางการ	ชื่อพื้นเมือง	ลักษณะเด่น/บันทึกเพิ่มเติม
	ก่อดำ	
	ก่อกวน	
	ส้มแปะ	
	กุหลาบแดง	
	กุหลาบขาว	
	ส้มสา	
	เอื้องตาเหิน	
	เอื้องสำเภางาม	
	เอื้องพลาญงาม	
	เอื้องขยุกขยึย	
	สิงโตสยาม	
	สิงโตใบพาย	
	สิงโตรวงข้าว	
	ไม้สนแผง	
	ต้นเมเปิล	
	บัวยจีน	
	เอื้องดอกหินอ้ว	
	เอื้องดินนอ	

	รองเท้านารีอิน ทนนท์	
	รองเท้านารีปีก แมลงปอ หรือ สุขกุล	
	เอื้องลีลา	
	เอื้องคำหิน	
	ม่อนไข	
	ครึ่งแสด	
	เอื้องเงินหลวง	
	เอื้องสายน้ำครึ่ง	
	เอื้องคำ	
	เอื้องสีน้ำตาล	
	เอื้องน้ำเต้าฤาษี	
	เอื้องแตน	
	มรกตดอกแดง	
	แววมยุรา	
	เอื้องแก้วกิว	
	เอื้องสร้อย- ระย้า	
	หญ้าเข้ากำ	
	หญ้าดอกคำ	
	กุง	
	ดอกหรีด	

กฎระเบียบการเข้าไปในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูหลวง

1. ไม่นำเครื่องมือล่าหรือจับสัตว์ป่าหรืออาวุธใดๆ เข้าไป เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่
2. ไม่นำวัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง ประทัด ยาพิษ ยาเบื่อ หรือสิ่งที่เป็นอันตรายแก่สัตว์ป่าเข้าไป เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่
3. ไม่นำยานพาหนะ สัตว์พาหนะหรือสัตว์เลี้ยงเข้าไป เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่
4. ไม่กระทำการใดๆ อันจะก่อให้เกิดเพลิงไหม้
5. ไม่ส่งเสียงดัง หรือกระทำการใดๆ อันจะเป็นการรบกวนหรือให้สัตว์ป่าตื่นตกใจ
6. ไม่เข้าไปในระหว่างพระอาทิตย์ตกจนถึงพระอาทิตย์ขึ้น เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่
7. เดินทางเข้าและออกตามเส้นทางที่จัดไว้ และมีพนักงานเจ้าหน้าที่ประจำอยู่
8. ต้องมั่นใจเรื่องสุขภาพเพราะเมื่ออยู่บนภูหลวง ต้องใช้วิธีเดินศึกษาธรรมชาติทั้งสี่และอากาศค่อนข้างเย็น
9. ไม่เดินออกนอกเส้นทางหรือเดินทางโดยปราศจากเจ้าหน้าที่นำทางโดยเด็ดขาด เพราะเส้นทางง่ายแก่การหลงทางและเปิดเฉพาะบางจุดเท่านั้น
10. โปรดเดินทางอย่างระมัดระวัง เพราะมีพรรณไม้และดอกไม้ป่าเล็ก ๆ ขึ้นตามพื้นลานหินตลอดทั้งยังห้ามเก็บดอกไม้และพันธุ์ไม้ทุกชนิดโดยเด็ดขาด
11. ห้ามดื่มแอลกอฮอล์ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ฝ่าฝืนโทษจำคุกไม่เกิน 1 เดือน หรือปรับไม่เกิน 1000 บาท
12. ห้ามนำอาหารและเครื่องดื่มมารับประทานบริเวณบ้านพัก

การขอใช้บ้านพัก

การขอใช้บ้านพัก การขอใช้สถานที่และบ้านพัก ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูหลวง จะต้องได้รับอนุญาตจากกรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช โดยขออนุญาตล่วงหน้าอย่างน้อย 15 วันทำการ ยื่นได้ที่ฝ่ายบ้านพักสำนักอนุรักษ์สัตว์ป่า กรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช หรือที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูหลวง ตู้ ปณ.52 ปทจ.เลย อ.เมือง จ.เลย 42000 หรือโทร.สอบถามที่ ภูหลวง โทร. 042-801955

ดาวน์โหลดแบบฟอร์มการใช้สถานที่และบ้านพักแล้วกรอกแบบฟอร์ม แฟ้มขึ้นมาที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูหลวง โทร. 042-801955 ถ้าไป-กลับ ชื่อตัวได้ที่ศูนย์บริการนักศึกษาธรรมชาติด่านตรวจที่ 1

*****

- คงไว้
 แก้ว ดั่งนี้

คู่มือการเดินทางตามเส้นทางท่องเที่ยวที่ 2 เส้นทางศึกษารวมชาติผาช้างผ่าน – รอยเท้าไดโนเสาร์
ต้องมีผู้นำการท่องเที่ยว/ทีมสื่อความหมายทุกครั้ง เพื่อความปลอดภัยทั้งจากสัตว์ พืชและการหลงป่า

ข้อมูลเบื้องต้นของเส้นทาง

1. เส้นทางท่องเที่ยวที่ 2 เส้นทางศึกษารวมชาติผาช้างผ่าน – รอยเท้าไดโนเสาร์
2. ระยะทาง 4.8 กิโลเมตร ใช้เวลาเดินประมาณ 3-5 ชั่วโมง
3. จุดเริ่มต้นของเส้นทาง เริ่มจาก หน่วยฯโคกนกกระบา หน้าผาช้างผ่าน ผาสมเด็จ ผาเตลีน รอยเท้าไดโนเสาร์
4. จุดสิ้นสุดของเส้นทาง คือ รอยเท้าไดโนเสาร์
5. ใช้เวลาเดินประมาณ 1- 3 ชั่วโมงขึ้นอยู่กับกิจกรรมและความสนใจของนักท่องเที่ยว
6. ลักษณะเส้นทาง เป็น ดินทรายขาว/ทรายแก้ว ดินโคลน หิน
7. เป็นเส้นทางที่ไปและย้อนกลับเส้นทางเดิม
8. สิ่งดึงดูดใจ/จุดเด่น
  - สิ่งดึงดูดใจหลัก
    - ชมพระอาทิตย์ขึ้นตอนเช้า ชมวิว ทิวทัศน์หน้าผาช้างผ่าน ผาสมเด็จ ผาเตลีน ต้นสร้อยสมเด็จ
    - ต้นไม้ที่มีแห่งเดียวในประเทศไทย และศึกษารอยเท้าไดโนเสาร์
    - สิ่งดึงดูดใจรอง
      - พรรณไม้ ดอกไม้ กล้วยไม้ ดูนก ร่องรอยสัตว์ป่า ศึกษาระบบนิเวศน์ป่าดิบเขา ศึกษาลักษณะทางธรณีวิทยา
9. การเข้าถึงเส้นทาง คือ การเดินเท้า และรถยนต์
10. ลักษณะนักท่องเที่ยว เป็นรายคน กลุ่ม หรือหมู่คณะ แต่ไม่ควรเกิน 20 คน ควรมียายุอยู่ระหว่าง 10-60 ปี หรืออาจ มากกว่า 60 ปีที่มีสมรรถนะร่างกายดี
11. กิจกรรม เป็นการให้ความรู้เกี่ยวกับดิน หิน พรรณไม้ ลักษณะป่า สัตว์ป่าที่เกี่ยวข้องกับผาช้างผ่าน ผาสมเด็จ ผาเตลีน ต้นสร้อยสมเด็จ ต้นไม้ที่มีแห่งเดียวในประเทศไทย และศึกษารอยเท้าไดโนเสาร์
12. สิ่งที่นักท่องเที่ยวต้องเตรียม เช่น น้ำดื่ม รม เสื้อกันฝน (ตามฤดูกาล) ยาประจำตัว การแต่งกาย เหมาะแก่การท่องเที่ยวในป่าธรรมชาติ ควรสวมใส่รองเท้าผ้าใบ
13. ตารางกิจกรรม

ใช้เวลา	กิจกรรม	หมายเหตุ
เริ่ม-30 นาที	- รวมที่จุดเริ่มต้นเส้นทาง - แจกแนวปฏิบัติ/ข้อห้ามระหว่างเดินบนเส้นทางท่องเที่ยว - แจกเอกสารและชี้แจงการใช้	นักท่องเที่ยวแต่ละกลุ่ม อาจใช้เวลา
1-3.30	- เดินบนเส้นทางท่องเที่ยว	ต่างกันขึ้นอยู่กับ

ชั่วโมง	- ผู้นำให้ความรู้เกี่ยวกับพรรณไม้นานาชาติ ดิน หิน ป่าไม้ สัตว์ ฯลฯ - กิจกรรมทายชื่อพรรณไม้	กับกิจกรรม และความ สนใจของ นักท่องเที่ยว
30 นาที	- รวมที่จุดสิ้นสุด - สรุปความรู้ ขอบคุณ	

ประวัติเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูหลวง

ภูหลวง มีความหมายว่า ภูเขาที่ยิ่งใหญ่ หรือหมายถึงภูเขาของพระเจ้าแผ่นดินซึ่งนับเป็นสิริมงคลนามที่บรรพบุรุษได้ตั้งชื่อไว้ ภูหลวงเกิดจากการยกตัวของพื้นผิวโลก และดินส่วนที่อ่อนถูกพัดพาาลงสู่พื้นที่ส่วนต่ำ คงเหลือหินซึ่งเป็นโครงสร้างที่แข็งไว้เป็นภูเขา

เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูหลวงได้รับการจัดตั้งเป็นเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 91 ตอนที่ 216 เมื่อวันที่ 18 ธันวาคม 2517 มีเนื้อที่ประมาณ 848 ตารางกิโลเมตรหรือประมาณ 530,000 ไร่ ตั้งอยู่ในท้องที่ อำเภอวังสะพุง อำเภอภูเรือ อำเภอด่านซ้าย และกิ่งอำเภอภูหลวง จังหวัดเลย

ในหนังสือพรรณไม้งาม ป่าภูหลวง ที่เขียนโดย นิพนธ์ ศรีนคร ระบุว่า สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เสด็จทอดพระเนตรธรรมชาติที่ป่าภูหลวงถึง 5 ครั้ง ระหว่างปี 2525-2545 ดังนี้

- ครั้งที่ 1 วันที่ 12 ธันวาคม 2525 เสด็จโหล่นแต่และลานสุริยัน
- ครั้งที่ 2 วันที่ 19 ธันวาคม 2525 เสด็จโหล่นแต่และลานสุริยัน
- ครั้งที่ 3 วันที่ 10 มีนาคม 2526 เสด็จลานสุริยัน โคนหนองงูเห่าและผาสมเด็จ
- ครั้งที่ 4 วันที่ 26 พฤศจิกายน 2538 ทรงประทับแรมที่ผาเยื้อง 1 คีน ทรงศึกษาธรรมชาติและพรรณไม้ที่ลานสุริยัน
- ครั้งที่ 5 วันที่ 4-6 กุมภาพันธ์ 2543 ทรงประทับแรมที่ผาเยื้อง 2 คีน ทรงศึกษาธรรมชาติและพรรณไม้ที่ลานสุริยัน ที่ผาเยื้อง และที่อุทยานกล้วยไม้ป่า

สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถทรงห่วงใยพรรณพืชนานาชาติ จึงมีพระราชเสาวนีย์ให้ขยายพันธุ์กุหลาบแดง กุหลาบขาว และกล้วยไม้ป่า ซึ่งเป็นพืชที่ใกล้สูญพันธุ์ให้มากขึ้น

ทรัพยากรหลัก และทรัพยากรรองโดยสังเขป

ผาช้างผ่าน ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกของโคกนกกกระบายระยะทาง เดินประมาณ 1 กม.เป็นจุดดูพระอาทิตย์ขึ้นยามเช้าที่สวยงาม เนื่องจากบริเวณนี้เป็นทางเดินของช้างตัดผ่านจะมีช้างป่าเดินผ่านเป็นประจำ จึงเรียกผานี้ว่าผาช้างผ่าน มีความสูงประมาณ 1,480 เมตร

ผาสมเด็จ จากโคกนกกกระบายไปทาง ทิศตะวันออกประมาณ 2 กม.ถัดจากผาช้างผ่านไปประมาณ 1 กม. เป็นจุดชมวิวยุคมีความสูงประมาณ 1,480 เมตรซึ่งมองออกไป จะเห็นแนวเทือกเขาและแนวชั้นหินของผาเตลีนเป็นเนินหญ้าลาด เป็นชั้นๆลงไปบริเวณหน้าผาเป็นป่าไม้พุ่มเตี้ยๆสลับกับโขดหินสวยงาม เนื่องจากบริเวณนี้สมเด็จพระราชินีฯเคยเสด็จประทับที่ผานี้ถึง 2 ครั้งเมื่อพระองค์เสด็จมา

จารึกพระนาม สิริกิตต์ ไว่บนหินริมหน้าผานี้ด้วย และมีต้นไม้ชนิดหนึ่งขึ้นอยู่เรียกว่า ต้นสร้อยสมเด็จ
ค้นพบเป็นแห่งแรกในประเทศไทย (ปกติพบที่จีนและทิเบต)

ผาเตลีน เป็นภาษาพื้นบ้าน หมายถึง การเดินแล้วเกิดอาการพลัดลื่นล้ม ผาเตลีนอยู่ห่างจาก
โคกนกระบาไปประมาณ 3.5 กม เป็นหน้าผาสูงราว 1,055 เมตรตั้งอยู่แนวโขดหินริมผาด้านตะวันออก
ยาวราว 3 กิโลเมตร มีทุ่งหญ้าเล็กๆ กั้นอยู่ มีพรรณไม้แคระ กุหลาบแดง กุหลาบขาว และมีปีโกเนีย
แซมอยู่ตามชะง่อนหิน และสามารถมองเห็นเทือกเขา ภูกระดึงได้อย่างชัดเจน

รอยเท้าไดโนเสาร์ในปี พ.ศ. 2525 พบรอยเท้าไดโนเสาร์ที่มีอายุ 100 - 140 ล้านปีตามทางเดิน
บริเวณโคกยาว พบบนแผ่นหินทรายจำนวน 15 รอย เป็นพวกคาร์โนซอร์ หรือไดโนเสาร์กินเนื้อ
เป็นอาหารถือได้ว่าเป็นการพบรอยเท้าครั้งแรกแถบเอเชียอาคเนย์

ชื่อทางการ	ชื่อพื้นเมือง	ลักษณะเด่น/บันทึกเพิ่มเติม
	ต้นสร้อยสมเด็จ	
	คาร์โนซอร์	

กฎระเบียบการเข้าไปในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูหลวง

1. ไม่นำเครื่องมือล่าหรือจับสัตว์ป่าหรืออาวุธใดๆ เข้าไป เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่
2. ไม่นำวัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง ประทัด ยาพิษ ยาเบื่อ หรือสิ่งที่เป็นอันตรายแก่สัตว์ป่าเข้าไป เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่
3. ไม่นำยานพาหนะ สัตว์พาหนะหรือสัตว์เลี้ยงเข้าไป เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่
4. ไม่กระทำการใดๆ อันจะก่อให้เกิดเพลิงไหม้
5. ไม่ส่งเสียงดัง หรือกระทำการใดๆ อันจะเป็นการรบกวนหรือให้สัตว์ป่าตื่นตกใจ
6. ไม่เข้าไปในระหว่างพระอาทิตย์ตกจนถึงพระอาทิตย์ขึ้น เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่
7. เดินทางเข้าและออกตามเส้นทางที่จัดไว้ และมีพนักงานเจ้าหน้าที่ประจำอยู่
8. ต้องมั่นใจเรื่องสุขภาพเพราะเมื่ออยู่บนภูหลวง ต้องใช้ชีวิตเดินศึกษาธรรมชาติทั้งสี่และอากาศค่อนข้างเย็น

9. ไม่เดินออกนอกเส้นทางหรือเดินทางโดยปราศจากเจ้าหน้าที่นำทางโดยเด็ดขาด เพราะเส้นทางง่ายแก่การหลงทางและเปิดเฉพาะบางจุดเท่านั้น
10. โปรดเดินทางอย่างระมัดระวัง เพราะมีพรรณไม้และดอกไม้ป่าเล็กๆ ขึ้นตามพื้นลานหินตลอดทั้งยังห้ามเก็บดอกไม้และพันธุ์ไม้ทุกชนิดโดยเด็ดขาด
11. ห้ามดื่มแอลกอฮอล์ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ฝ่าฝืนโทษจำคุกไม่เกิน 1 เดือน หรือปรับไม่เกิน 1,000 บาท
12. ห้ามนำอาหารและเครื่องดื่มมารับประทานบริเวณบ้านพัก

การขอใช้บ้านพัก

การขอใช้บ้านพัก การขอใช้สถานที่และบ้านพัก ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูหลวง จะต้องได้รับอนุญาตจากกรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช โดยขออนุญาตล่วงหน้าอย่างน้อย 15 วันทำการ ยื่นได้ที่ฝ่ายบ้านพักสำนักอนุรักษ์สัตว์ป่า กรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช หรือที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูหลวง ตู้ ปณ.52 ปทจ.เลย อ.เมือง จ.เลย 42000 หรือสอบถามที่ ภูหลวง โทร. 042-801955

ดาวน์โหลดแบบฟอร์มการใช้สถานที่และบ้านพักแล้วกรอกแบบฟอร์ม แฟ้มฯ มาที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูหลวง โทร. 042-801955 ถ้าไป-กลับ ชื้อตั๋วได้ที่ศูนย์บริการนักท่องเที่ยวธรรมชาติด่านตรวจที่ 1

*****

- คงไว้
- แก้ไข ดังนี้

ป้ายสื่อความหมายเกี่ยวกับเส้นทางการท่องเที่ยว และแนวปฏิบัติ

เส้นทางท่องเที่ยวที่ 1 ลานสุริยัน

1. ระยะทาง 1.7 – 1.8 กิโลเมตร (1780 เมตร)
2. จุดเริ่มต้นของเส้นทาง เริ่มจาก จุดบริการศึกษาธรรมชาติ หน่วยพิทักษ์ป่าโคกนกกระบา
3. จุดสิ้นสุดของเส้นทาง ทางเข้าและทางออกเส้นทางเดิน
4. ใช้เวลาเดินประมาณ 1-3 ชั่วโมงขึ้นอยู่กับกิจกรรมและความสนใจของนักท่องเที่ยว
5. ลักษณะเส้นทาง เป็นดินทรายขาว/ทรายแก้ว
6. เป็นเส้นทางเดินเท้า วนอ้อมมาบรรจบเส้นทางเข้าที่ทางออก ลักษณะเป็นวงกลม
7. สิ่งดึงดูดใจ/จุดเด่น
เดินชมธรรมชาติ ดอกไม้ กล้วยไม้ พันธุ์ไม้นานาชนิด กุหลาบแดง กุหลาบขาว กล้วยไม้ป่า มอส
เฟิร์น พืชเมล็ดเปลือย ศักขาระบบนิเวศน์ป่าดิบแควหรือป่าละเมาะเขาสูง
8. ลักษณะนักท่องเที่ยว
รายคน กลุ่ม หรือหมู่คณะ แต่ไม่ควรเกิน 20 คน ควรมีอายุอยู่ระหว่าง 10-60 ปีหรืออาจ
มากกว่า 60 ปี
9. กิจกรรม เป็นการให้ความรู้เกี่ยวกับดิน หิน พรรณไม้ ลักษณะป่า สัตว์ป่าที่เกี่ยวข้องในระหว่าง
ทางเดิน
10. สิ่งที่นักท่องเที่ยวต้องเตรียม เช่น น้ำดื่ม ร่ม เสื้อกันฝน (ตามฤดูกาล) ยาประจำตัว
11. การแต่งกาย เหมาะแก่การท่องเที่ยวในป่าธรรมชาติ ควรสวมใส่รองเท้าผ้าใบ

*****

- คงไว้
- ผู้ออกแบบ
- จำนวน ..... ป้าย
- แก้ว ดั่งนี้

เส้นทางท่องเที่ยวที่ 2 เส้นทางศึกษาธรรมชาติผาช้างผ่าน – รอยเท้าไดโนเสาร์

1. ระยะทาง 4.8 กิโลเมตร ใช้เวลาเดินประมาณ 3-5 ชั่วโมง
2. จุดเริ่มต้นของเส้นทาง เริ่มจาก หน่วยฯโคกนกกระบา หน้าผาช้างผ่าน ผาสมเด็จ ผาเตลีน รอยเท้าไดโนเสาร์
3. จุดสิ้นสุดของเส้นทาง คือ รอยเท้าไดโนเสาร์
4. ใช้เวลาเดินประมาณ 1- 3 ชั่วโมงขึ้นอยู่กับกิจกรรมและความสนใจของนักท่องเที่ยว
5. ลักษณะเส้นทาง เป็น ดินทรายขาว/ทรายแก้ว ดินโคลน หิน
6. เป็นเส้นทางที่ไปและย้อนกลับเส้นทางเดิม
7. สิ่งดึงดูดใจ/จุดเด่น ชมพระอาทิตย์ขึ้นตอนเช้า ชมวิว ทิวทัศน์หน้าผาช้างผ่าน ผาสมเด็จ ผาเตลีน ต้นสร้อยสมเด็จ ต้นไม้ที่มีแห่งเดียวในประเทศไทย และศึกษารอยเท้าไดโนเสาร์ พรรณไม้ ดอกไม้ กล้วยไม้ คุนุก ร่องรอยสัตว์ป่า ศึกษาระบบนิเวศน์ป่าดิบเขา ศึกษาลักษณะทางธรณีวิทยา
8. การเข้าถึงเส้นทาง คือ การเดินเท้า และรถยนต์
9. ลักษณะนักท่องเที่ยว เป็นรายคน กลุ่ม หรือหมู่คณะ แต่ไม่ควรเกิน 20 คน ควรมีอายุอยู่ระหว่าง 10-60 ปี หรืออาจ มากกว่า 60 ปีที่มีสมรรถนะร่างกายดี
10. กิจกรรม เป็นการให้ความรู้เกี่ยวกับดิน หิน พรรณไม้ ลักษณะป่า สัตว์ป่าที่เกี่ยวข้องหน้าผาช้างผ่าน ผาสมเด็จ ผาเตลีน ต้นสร้อยสมเด็จ ต้นไม้ที่มีแห่งเดียวในประเทศไทย และศึกษารอยเท้าไดโนเสาร์
11. สิ่งที่นักท่องเที่ยวต้องเตรียม เช่น น้ำดื่ม ร่ม เสื้อกันฝน (ตามฤดูกาล) ยาประจำตัว
12. การแต่งกาย เหมาะแก่การท่องเที่ยวในป่าธรรมชาติ ควรสวมใส่รองเท้าผ้าใบ

*****

- คงไว้
- ผู้ออกแบบ
- จำนวน ..... ป้าย
- แก้ว ดั่งนี้

แนวปฏิบัติระหว่างเดินท่องเที่ยวตามเส้นทาง

เวลา เปิด-ปิด 07.00-15.00 น.

ช่วงเวลาที่เปิดให้เข้าไปท่องเที่ยว คือ เดือน พฤศจิกายน – มีนาคม ของทุกปี

แนวปฏิบัติระหว่างเดินท่องเที่ยวตามเส้นทางของนักท่องเที่ยว

1. จะต้องลงทะเบียน ณ.หน่วยฯโคกนกกระบา
2. รับฟังการบรรยายจากเจ้าหน้าที่/ผู้นำ ก่อนเข้าเดินบนเส้นทางท่องเที่ยว
3. การเดินศึกษาเส้นทางธรรมชาติ ควรมีเจ้าหน้าที่นำทางและให้ความรู้ 1 คน ต่อนักท่องเที่ยว 10 คน
4. ไม่ส่งเสียงดัง หรือกระทำการใดๆ อันจะเป็นการรบกวนผู้อื่นหรือความเป็นอยู่ของสัตว์ป่า
6. เดินทางศึกษาเส้นทางธรรมชาติอย่างระมัดระวัง และปฏิบัติตามคำแนะนำของเจ้าหน้าที่/ผู้นำ การท่องเที่ยวเพื่อ ไม่ให้ไปทำลายพืชพรรณไม้ชนิดต่างๆ
7. ห้ามเก็บและนำพรรณไม้ทุกชนิด ออกนอกพื้นที่โดยเด็ดขาด
8. การเดินป่าศึกษาธรรมชาติควรเดินตามเส้นทางที่กำหนดไว้ ไม่ควรเดินออกนอกเส้นทางเดินถาวร ซึ่งอาจจะไปเหยียบย่ำพืชพรรณหรือสัตว์เล็กๆ
9. ต้องให้ความเคารพสถานที่ ไม่ลบหลู่ดูถูกกฎระเบียบ ประเพณี ความเชื่อของสถานที่ โดยเฉพาะทางวาจา
10. ควรเคารพสิทธิผู้อื่นในการเข้าไปใช้ทรัพยากรธรรมชาติร่วมกัน
11. ปฏิบัติตามกฎระเบียบของทางเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า อย่างเคร่งครัด
12. ช่วยกันรักษาดูแลทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว
13. ไม่ควรแยกเดินไปคนเดียว ไม่ว่าจะเป็กลางวันหรือกลางคืน ต้องมีเพื่อนไปด้วยทุกครั้ง

*****

- คงไว้
- ผู้ออกแบบ
- จำนวน ..... ป้าย
- แก้ว ดั่งนี้

การเตรียมตัวในการเดินศึกษาเส้นทางธรรมชาติสำหรับนักท่องเที่ยว

1. เตรียมความพร้อมของร่างกายให้แข็งแรง
2. เตรียมสัมภาระส่วนตัว เช่น ยารักษาโรคประจำตัว อุปกรณ์กันทาก แมลง เห็บ ครีมกันแดด หมวก ร่ม เสื้อกันฝน เสื้อกันหนาว ฯลฯ (เฉพาะฤดูกาล)
3. อุปกรณ์สำหรับชาร์ตกล้องถ่ายรูป โทรศัพท์มือถือ
4. น้ำดื่ม
5. การแต่งกายควรสวมชุดรัดกุม ใส่สบาย โทนสีกลมกลืนกับธรรมชาติ
6. เสื้อและกางเกงควรเป็นขายาวแขนยาว เพื่อป้องกันแมลง หนามและแสงแดด เนื้อผ้าควรเป็นชนิดซับน้ำได้ดี เพื่อจะได้ช่วยระบายความร้อนได้ดี
7. รองเท้า ควรเป็นรองเท้าหุ้มส้นที่แข็งแรงและสวมใส่พอดี เช่น รองเท้าผ้าใบ
8. ปฏิบัติตามคำแนะนำของเจ้าหน้าที่/ผู้นำอย่างเคร่งครัด

*****

- คงไว้
- ผู้ออกแบบ
- จำนวน ..... ป้าย
- แก้ว ดั่งนี้

แนวปฏิบัติสำหรับนักท่องเที่ยว

1. ลงทะเบียน ณ จุดลงทะเบียน
2. ไม่ควรขึ้นมาท่องเที่ยวหลังเวลา 16.00 น.
3. ควรแจ้งล่วงหน้าเพื่อความสะดวก โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวที่พักค้างคืน ควรจองที่พัก และอาหารล่วงหน้า
4. เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูหลวง จังหวัดเลย เปิดให้บริการเวลา 07.00 – 15.00 น.
5. ห้ามนำอาหารและเครื่องดื่มมารับประทานบริเวณบ้านพัก
6. ไม่ควรนำสุราและของมีคมไปดื่มในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าฯ เพราะถือเป็นความเสี่ยงที่จะเกิดปัญหาทะเลาะวิวาทได้
7. นักท่องเที่ยวจะต้องเตรียมถุงดำ/ขยะไปด้วยเพื่อใส่ขยะและของเหลือใช้กลับออกไปทิ้งนอกเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า
8. เตรียมอุปกรณ์ ยาปฐมพยาบาลเบื้องต้น
9. ต้องให้ความเคารพสถานที่ ไม่ลบหลู่ดูถูกกฎระเบียบ ประเพณี ความเชื่อของสถานที่ โดยเฉพาะทางวาจา
10. ควรเคารพสิทธิผู้อื่นในการเข้าไปใช้ทรัพยากรธรรมชาติร่วมกัน
11. ปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบของทางเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า อย่างเคร่งครัด
12. ช่วยกันรักษาดูแลทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว
13. ช่วงเวลาที่เปิดให้เข้าไปท่องเที่ยว คือ เดือน พฤศจิกายน – มีนาคม ของทุกปี
14. การเดินท่องเที่ยว ควรมีเจ้าหน้าที่/ผู้นำไปด้วยทุกครั้ง

*****

- คงไว้
- ผู้ออกแบบ
- จำนวน ..... ป้าย
- แก้ว ดั่งนี้

เอกสารประชาสัมพันธ์
เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูหลวง

เอกสารประชาสัมพันธ์ : เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูหลวง

เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูหลวง

ภูหลวง มีความหมายว่า ภูเขาที่ยิ่งใหญ่ หรือหมายถึงภูเขาของพระเจ้าแผ่นดินซึ่งนับเป็นสิริมงคลนามที่บรรพบุรุษได้ตั้งชื่อไว้ ภูหลวงเกิดจากการยกตัวของพื้นผิวโลกและดินส่วนที่อ่อนถูกพัดพา ลงสู่พื้นที่ส่วนต่ำ คงเหลือหินซึ่งเป็นโครงสร้างที่แข็งไว้เป็นภูเขา

เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูหลวงได้รับการจัดตั้งเป็นเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 91 ตอนที่ 216 เมื่อวันที่ 18 ธันวาคม 2517 มีเนื้อที่ประมาณ 848 ตารางกิโลเมตรหรือประมาณ 530,000 ไร่ ตั้งอยู่ในท้องที่ อำเภอวังสะพุง อำเภอภูเรือ อำเภอด่านซ้าย และกิ่งอำเภอภูหลวง จังหวัดเลย

ในหนังสือพรรณไม้งาม ป่าภูหลวง ที่เขียนโดย นิพนธ์ ทรนคร ระบุว่า สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เสด็จทอดพระเนตรธรรมชาติที่ป่าภูหลวงถึง 5 ครั้ง ระหว่างปี 2525-2545 ดังนี้

- ครั้งแรก วันที่ 12 ธันวาคม 2525 เสด็จโหล่นแต่และลานสุรียัน
- ครั้งที่สอง วันที่ 19 ธันวาคม 2525 เสด็จโหล่นแต่และลานสุรียัน
- ครั้งที่สาม วันที่ 10 มีนาคม 2526 เสด็จลานสุรียัน โคกหนองงูเหลือมและผาสมเด็จ
- ครั้งที่สี่ วันที่ 26 พฤศจิกายน 2538 ทรงประทับแรมที่ผาเยื้อง 1 คืน ทรงศึกษาธรรมชาติและ

พรรณไม้ที่ลานสุรียัน

- ครั้งที่ห้า วันที่ 4-6 กุมภาพันธ์ 2543 ทรงประทับแรมที่ผาเยื้อง 2 คืน ทรงศึกษาธรรมชาติและ
- พรรณไม้ที่ลานสุรียัน ที่ผาเยื้อง และที่อุทยานกล้วยไม้ป่า

สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถทรงห่วงใยพรรณพืชนานาชนิด จึงมีพระราชเสาวนีย์ให้ขยายพันธุ์กุหลาบแดง กุหลาบขาว และกล้วยไม้ป่า ซึ่งเป็นพืชที่ใกล้สูญพันธุ์ให้มากขึ้น

ลักษณะสภาพภูมิประเทศ

เป็นเทือกเขาใหญ่ เริ่มจากระดับความสูงประมาณ 400 เมตรจากระดับน้ำทะเลปานกลาง ยอดเขาที่สูงที่สุดของภูหลวงมีความสูงประมาณ 1,571 เมตร

เทือกเขาซีกตะวันออกมีลักษณะเป็นภูเขาสูงใหญ่ที่มีที่ราบบนหลังเขาที่ระดับความสูง 1,200-1,500 เมตร เนื้อที่ประมาณ 100 ตารางกิโลเมตร

เทือกเขาซีกตะวันตกเป็นภูเขาสูงเล็ก ๆ ตั้งชันสลับซับซ้อน เป็นลูกคลื่นระดับความสูง 600-800 เมตร

เทือกเขาทางทิศตะวันออกเป็นหน้าผาสูงชันลาดลงสู่ทิศตะวันตกเป็นต้นกำเนิดของแม่น้ำเลย และแม่น้ำป่าสัก ซึ่งแม่น้ำเลยจะไหลผ่านกลางพื้นที่จากทิศเหนือลงสู่ทิศใต้ แล้วไหลย้อนผ่านอำเภอวังสะพุง ไปลงสู่แม่น้ำโขงในเขตอำเภอเชียงคาน ส่วนแม่น้ำป่าสักเกิดขึ้นจากลำธารหลาย ๆ สายทางด้านทิศตะวันตกของเขตรักษาพันธุ์ป่าภูหลวง ก่อให้เกิดแม่น้ำไหลผ่านจังหวัดเพชรบูรณ์ลงสู่ที่ราบ

ภาคกลางไปบรรจบกับแม่น้ำลพบุรีที่อำเภอนครหลวงจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ก่อนที่จะไหลสู่มแม่น้ำเจ้าพระยาและไหลลงสู่อ่าวไทยในที่สุด

ลักษณะทางธรณี

มีลักษณะของชั้นที่วางตัวแบบกระทะหงาย (Syncline) แนวเหนือ-ใต้ มีรอยเลื่อน (Fault) เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงของเปลือกโลกที่ได้มีการยกตัวมาแต่อดีต ประกอบด้วย

หินอัคนีและหินตะกอนของชุดหินโคราช (Korat Group) และชุดหินราชบุรี (Ratburi Group) โดยทั้งหมดเกิดในช่วงอายุ (Age) Lower Middle Cretaceous จนถึง Permain อันประกอบด้วยหน่วยหิน (Formation) ต่าง ๆ คือ หน่วยหินภูพาน เสาขรัว พระวิหาร ภูกระดึง น้ำพอง ห้วยหินลาดและหน่วยหินผาเต๋อ ลักษณะโดยรวมเป็นหินทรายที่มีสีและส่วนประกอบที่แตกต่างกันไปนอกจากนั้นยังมี หินดินดานสีน้ำตาลถึงเทาแกมน้ำตาลรวมถึงหินปูนสีเทาแก่ หินกรวดมนทัฟฟ์ และหินที่เกี่ยวข้องซึ่งเป็นหินที่เกิดจากการเย็นตัวในอากาศของลาวากระจายอยู่ปะปนกัน

สภาพภูมิอากาศ

อุณหภูมิของพื้นที่ในแต่ละช่วงปีไม่แตกต่างกันมากนัก โดย

- ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ถึงเดือนเมษายน อุณหภูมิโดยเฉลี่ยประมาณ 20-24 องศาเซลเซียส
- ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่เดือนพฤษภาคม ถึงเดือนตุลาคม อุณหภูมิสูงกว่าฤดูร้อนเล็กน้อยหรือใกล้เคียงกัน
- ฤดูหนาว เริ่มตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน ถึงเดือนมกราคม อากาศหนาวจัดอุณหภูมิเฉลี่ยประมาณ 8-16 องศาเซลเซียส โดยปกติแล้วในช่วงเดือนธันวาคมถึงเดือนมกราคมจะมีอุณหภูมิลดลงถึง 4-6 องศาเซลเซียส อยู่หลายวันและบางปีอุณหภูมิลดต่ำกว่าจุดเยือกแข็ง

พืชพรรณ

สภาพป่าของเขตรักษาพันธุ์ป่าภูหลวงนับได้ว่ามีความอุดมสมบูรณ์ แต่ละชนิดมีลักษณะดังต่อไปนี้

1. ป่าดิบเขา (Hill Evergreen Forest) เป็นป่าที่ขึ้นในที่ที่มีความชุ่มชื้นสูง สังคมพืชชนิดนี้จะขึ้นเฉพาะพื้นที่ที่มีความสูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง ตั้งแต่ 1,000-3,000 เมตร พันธุ์ไม้สำคัญ ได้แก่ ก่อทั้ง 3 สกุล เช่น ก่อเตี้ย ก่อใบเลื่อม ก่อขนนก ก่อหมวก ตะเคียนเต่า ตะแบกแดง ยมเงิน หว่า พญามะขามป้อม ฯลฯ สำหรับไม้พื้นล่างประกอบด้วยกล้าไม้ต่างๆ เช่น เฟิร์นและไม้เถาวัลย์บางชนิด

2. ป่าเบญจพรรณ (Mixed Deciduous Forest) เป็นสังคมพืชที่ค่อนข้างโปร่ง พบกระจายในพื้นที่ที่มีความสูงจากระดับน้ำทะเลปานกลางไม่เกิน 1,000 เมตร พันธุ์ไม้สำคัญ ได้แก่ ตะแบก กระทอน มะค่าโมง ส้มกบ แสนคำ ไทร กระโดน แดง และลิ้นฟ้า เป็นต้น

3. ป่าเต็งรัง (Dry Dipterocarp Forest) พบขึ้นกระจายในพื้นที่ที่มีความสูงจากระดับน้ำทะเลปานกลางประมาณ 400-600 เมตร บริเวณพื้นที่แห้งแล้งมีดินตื้นถึงปานกลาง และบริเวณที่มีหินโผล่ทั่วไป พันธุ์ไม้ที่สำคัญ ได้แก่ เต็งรัง ยอป่า เขียด สม ประดู่ กระทอนหนู ตะแบก รกฟ้า เก็ดดำ ตะคร้อ เป็นต้น ส่วนไม้พื้นล่างประกอบด้วย หญ้าเพ็ง หญ้าดำ เป็นต้น

4. ป่าไผ่และทุ่งหญ้า พบว่าสังคมพืชป่าไผ่และทุ่งหญ้า กระจายตัวเป็นหย่อมๆ ทั่วไป

ทรัพยากรสัตว์ป่า

ทรัพยากรสัตว์ป่าที่มีความหลากหลายของชนิดและความชุกชุมเนื่องจากสภาพป่าดงดิบที่บึงเป็นที่หลบซ่อนของสัตว์ป่าได้อย่างดี งานสำรวจสัตว์ป่าในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูหลวง พบว่าในภูหลวง มีสัตว์ป่ามากมายหลายชนิด เช่น ช้างป่ามีอย่างน้อย 195 ตัว กวาง เก้ง เสียงผา หมู ค่าง ชะนี กระเจง อีเห็น ชะมด ไก่ป่า ไก่ฟ้า และเต่าปูลูซึ่งเป็นพันธุ์ประหลาดที่หายากชนิดหนึ่งของไทย ตลอดระยะทางเดินป่าจะมีรอยเท้าและร่องรอยของสัตว์ป่าเหล่านี้ปรากฏให้เห็นอยู่เสมอ

สัตว์มีกระดูกสันหลัง 4 กลุ่ม คือ นก สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม สัตว์เลื้อยคลาน สัตว์สะเทินน้ำสะเทินบก และปลา จำนวนทั้งสิ้น 318 ชนิด

เวลาเปิดทำการ : 06.00 - 15.00

ช่วงเวลาที่เปิดให้เข้าไปท่องเที่ยว คือ เดือน พฤศจิกายน – มีนาคม ของทุกปี

สถานที่ศึกษาเรียนรู้

เส้นทางศึกษาธรรมชาติ จำนวน 2 เส้นทาง คือ

1. เส้นทางศึกษาธรรมชาติผาช้างผ่าน – รอยเท้าไดโนเสาร์
2. เส้นทางท่องเที่ยว ลานสุริยัน

จุดเด่นที่น่าสนใจ

1. อุณหภูมิของอากาศที่หนาวเย็นตลอดทั้งปี โดยเฉพาะในฤดูหนาวอุณหภูมิจะลดลงใกล้ถึงจุดเยือกแข็งหรือต่ำกว่าจุดเยือกแข็งเกือบทุกปี

2. เป็นแหล่งที่มีพืชพรรณไม้ในที่สูงที่อุดมสมบูรณ์มาก มีกล้วยไม้ป่ามากกว่า 160 ชนิด มีพืชพรรณ ไม้ที่หายากหรือมีที่ภูหลวงเพียงแห่งเดียวหรือพืชพรรณไม้ที่ไม่ค่อยจะพบเห็น

3. สวนหินธรรมชาติที่ประกอบด้วยพืชพรรณไม้ดอกกล้วยไม้และพืชชั้นต่ำ เช่น ลานสุริยัน และป่าหินภูเขา

4. หน้าผาที่สูงชันและทิวทัศน์ที่สวยงาม เช่น ผาสมเด็จ ผาเอื้อง และผาโหล่นแต่
5. ฟุ้งดอกไม้ป่าที่สมบูรณ์และสวยงาม เช่น ฟุ้งกุหลาบแดง ฟุ้งกุหลาบขาว
6. รอยเท้าไดโนเสาร์ ที่มีอายุประมาณ 120 ล้านปี
7. น้ำตกที่ตกจากหน้าผาที่สูงประมาณ 60 เมตร เช่นน้ำตกตาดเลย

สิ่งอำนวยความสะดวก

1. บ้านพักเรือนไม้ 6 หลัง แต่ละหลังมีห้องนอน 4 ห้อง ห้องน้ำ 4 ห้อง มีน้ำประปาและไฟฟ้า (ไฟฟ้ามีเฉพาะเวลากลางคืนถึง 21.00 น. ไม่อนุญาตให้ประกอบอาหารที่บ้านพัก)
2. เครื่องนอนประกอบด้วย ที่นอน หมอนและผ้าห่มนวม

การบริการ

การศึกษารวมชาติและบริการรับส่งนักท่องเที่ยว บรรทุกได้คันละประมาณ 10 คน ไป-กลับ ครั้งละ 700 บาท จุดที่ลานจอดรถหน้าสำนักงานฯ

การจอง

ควรจองล่วงหน้าเพื่อความสะดวก และปลอดภัย โดยแจ้งวัน เวลา ที่จะเข้ามาท่องเที่ยว หากพักค้างคืน ควรจองที่พัก และอาหาร โดยการขอใช้บ้านพัก สถานที่ ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูหลวง จะต้องได้รับอนุญาตจากกรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช และขออนุญาตล่วงหน้าอย่างน้อย 15 วันทำการ

ยื่นได้ที่ฝ่ายบ้านพักสำนักอนุรักษ์สัตว์ป่า กรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช หรือที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูหลวง ตู้ ปณ.52 ปทจ.เลย อ.เมือง จ.เลย 42000 หรือสอบถามที่ภูหลวง โทร. 042-801955

ดาวน์โหลดแบบฟอร์มการใช้สถานที่และบ้านพักแล้วกรอกแบบฟอร์ม แฟ้มข้อมูลที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูหลวง โทร. 042-801955

ถ้าไป-กลับ ซื้อตั๋วได้ที่ศูนย์บริการนักท่องเที่ยวกรมชาติด้านตรวจที่ 1

การเดินทาง

เส้นทางที่ 1 กรุงเทพฯ - จังหวัดสระบุรี - อำเภอสีคิ้ว - จังหวัดชัยภูมิ - อำเภอภูเขียว- อำเภอชุมแพ - อำเภอภูกระดึง - อำเภอสะพุง - จังหวัดเลย ระยะทางประมาณ 560 กิโลเมตร

เส้นทางที่ 2 กรุงเทพฯ - จังหวัดสระบุรี - จังหวัดเพชรบูรณ์ - อำเภอหล่มสัก - อำเภอหล่มเก่า - อำเภอด่านซ้าย - อำเภอภูเรือ - จังหวัดเลย ระยะทางประมาณ 530 กิโลเมตร

การเดินทางจากจังหวัดเลยไปยังที่ทำการเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูหลวงออกเดินทางจากตัวจังหวัดเลยไปตามเส้นทางสายจังหวัดเลย - อําเภอกู่เรือ ระยะทาง 36 กิโลเมตร จะถึงบ้านสามตม แล้วแยกซ้ายที่บ้านสามตมไปอีก 18 กิโลเมตร จะถึงที่ทำการเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูหลวง

สำหรับผู้เดินทางโดยเส้นทางที่ 2 ถ้าไม่เข้าตัวจังหวัดเลย เมื่อเดินทางผ่านอําเภอกู่เรือไปตามเส้นทางเข้าจังหวัดเลย ได้ระยะทางประมาณ 14 กิโลเมตร จะถึงบ้านสามตม แล้วแยกขวาที่บ้านสามตมไปเป็นระยะทาง 18 กิโลเมตร จะถึงที่ทำการเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูหลวง

***หมายเหตุ

1. กรมป่าไม้ไม่ให้เข้าไปใช้สถานที่นอกจากจะเข้าไปทำการศึกษาค้นคว้าหรือวิจัยทางด้านวิชาการ
2. การใช้สถานที่ทางด้านโหล่นแต่ เขตอําเภอวังสะพุงซึ่งจังหวัดเลยดำเนินกิจการเกี่ยวกับการท่องเที่ยวติดต่อที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดเลย

การเตรียมตัวของนักท่องเที่ยว

1. เตรียมความพร้อมของร่างกายให้แข็งแรง
2. เตรียมสัมภาระส่วนตัว เช่น ยารักษาโรคประจำตัว อุปกรณ์กันทาก แมลง เห็บ ครีมนันแดด หมวก ร่ม เสื้อกันฝน เสื้อกันหนาว ฯลฯ (เฉพาะฤดูกาล)
3. อุปกรณ์สำหรับชาร์ตกล้องถ่ายรูป โทรศัพท์มือถือ ไฟฉาย
4. น้ำดื่ม
5. การแต่งกายควรสวมชุดรัดกุม ใส่สบาย โทนสีกลมกลืนกับธรรมชาติ
6. เสื้อและกางเกงควรเป็นขายาวแขนยาว เพื่อป้องกันแมลง หนามและแสงแดด เนื้อผ้าควรเป็นชนิดซันน้ำได้ดี เพื่อจะได้ช่วยระบายความร้อนได้ดี
7. รองเท้า ควรเป็นรองเท้าหุ้มส้นที่แข็งแรงและสวมใส่พอดี เช่น รองเท้าผ้าใบ

การปฏิบัติตัวของนักท่องเที่ยว

1. ลงทะเบียน ณ จุดลงทะเบียน
2. ไม่ควรขึ้นมารถท่องเที่ยวหลังเวลา 16.00 น.
3. ควรแจ้งล่วงหน้าเพื่อความสะดวก โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวที่พักค้างคืน ควรจองที่พัก และอาหารล่วงหน้า
4. เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูหลวง จังหวัดเลย เปิดให้บริการเวลา 07.00 – 15.00 น.
5. ห้ามนำอาหารและเครื่องดื่มมารับประทานบริเวณบ้านพัก
6. ไม่ควรนำสุราและของมีเมาไปดื่มในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าฯ เพราะถือเป็นความเสี่ยงที่จะเกิดปัญหาทะเลาะวิวาทได้

7. นักท่องเที่ยวจะต้องเตรียมถุงดำ/ขยะไปด้วยเพื่อใส่ขยะและของเหลือใช้กลับไปทิ้งนอกเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า

8. เตรียมอุปกรณ์ ยาปฐมพยาบาลเบื้องต้น

9. ต้องให้ความเคารพสถานที่ ไม่ลบหลู่ดูถูกกฎระเบียบ ประเพณี ความเชื่อของสถานที่ โดยเฉพาะทางวาจา

10. ควรเคารพสิทธิผู้อื่นในการเข้าไปใช้ทรัพยากรธรรมชาติร่วมกัน

11. ปฏิบัติตามกฎระเบียบของทางเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า อย่างเคร่งครัด

12. ช่วยกันรักษาดูแลทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว

13. ช่วงเวลาที่เปิดให้เข้าไปท่องเที่ยว คือ เดือน พฤศจิกายน – มีนาคม ของทุกปี

14. การเดินท่องเที่ยว ควรมีเจ้าหน้าที่/ผู้นำไปด้วยทุกครั้ง

15. ไม่อนุญาตให้กางเต็นท์ ไม่มีอาหารขาย ต้องเตรียมขึ้นมาหรือโทรให้ทางเขตฯ จัดเตรียมไว้ให้

แนวปฏิบัติระหว่างเดินท่องเที่ยวตามเส้นทางของนักท่องเที่ยว

1. จะต้องลงทะเบียน ณ หน่วยฯ ใคอนกกระบา

2. รับฟังการบรรยายจากเจ้าหน้าที่/ผู้นำ ก่อนเข้าเดินบนเส้นทางท่องเที่ยว

3. การเดินศึกษาเส้นทางธรรมชาติ ควรมีเจ้าหน้าที่นำทางและให้ความรู้ 1 คน ต่อนักท่องเที่ยว 10 คน

4. ไม่ส่งเสียงดัง หรือกระทำการใดๆ อันจะเป็นการรบกวนผู้อื่นหรือความเป็นอยู่ของสัตว์ป่า

6. เดินทางศึกษาเส้นทางธรรมชาติอย่างระมัดระวัง และปฏิบัติตามคำแนะนำของเจ้าหน้าที่/ผู้นำ การท่องเที่ยวเพื่อ ไม่ให้ไปทำลายพืชพรรณไม้ชนิดต่างๆ

7. ห้ามเก็บและนำพรรณไม้ทุกชนิด ออกนอกพื้นที่โดยเด็ดขาด

8. การเดินป่าศึกษาธรรมชาติควรเดินตามเส้นทางที่กำหนดไว้ ไม่ควรเดินออกนอกเส้นทางเดินถาวร ซึ่งอาจจะไปเหยียบย่ำพืชพรรณหรือสัตว์เล็ก ๆ

9. ต้องให้ความเคารพสถานที่ ไม่ลบหลู่ดูถูกกฎระเบียบ ประเพณี ความเชื่อของสถานที่ โดยเฉพาะทางวาจา

10. ควรเคารพสิทธิผู้อื่นในการเข้าไปใช้ทรัพยากรธรรมชาติร่วมกัน

11. ปฏิบัติตามกฎระเบียบของทางเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า อย่างเคร่งครัด

12. ช่วยกันรักษาดูแลทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว

13. ไม่ควรแยกเดินไปคนเดียว ไม่ว่าจะเป็นกลางวันหรือกลางคืน ต้องมีเพื่อนไปด้วยทุกครั้ง

กฎระเบียบการเข้าไปในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูหลวง

1. ไม่นำเครื่องมือล่าหรือจับสัตว์ป่าหรืออาวุธใดๆ เข้าไป เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่

2. ไม่นำวัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง ประทัด ยาพิษ ยาเบื่อ หรือสิ่งที่เป็นอันตรายแก่สัตว์ป่าเข้าไป เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่
3. ไม่นำยานพาหนะ สัตว์พาหนะหรือสัตว์เลี้ยงเข้าไป เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่
4. ไม่กระทำการใดๆ อันจะก่อให้เกิดเพลิงไหม้
5. ไม่ส่งเสียงดัง หรือกระทำการใดๆ อันจะเป็นการรบกวนหรือให้สัตว์ป่าตื่นตกใจ
6. ไม่เข้าไปในระหว่างพระอาทิตย์ตกจนถึงพระอาทิตย์ขึ้น เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่
7. เดินทางเข้าและออกตามเส้นทางที่จัดไว้ และมีพนักงานเจ้าหน้าที่ประจำอยู่
8. ต้องมั่นใจเรื่องสุขภาพเพราะเมื่ออยู่บนภูหลวง ต้องใช้วิธีเดินศึกษาธรรมชาติทั้งสี่และอากาศค่อนข้างเย็น
9. ไม่เดินออกนอกเส้นทางหรือเดินทางโดยปราศจากเจ้าหน้าที่นำทางโดยเด็ดขาด เพราะเส้นทางง่ายแก่การหลงทางและเปิดเฉพาะบางจุดเท่านั้น
10. โปรดเดินตามทางอย่างระมัดระวัง เพราะมีพรรณไม้และดอกไม้ป่าเล็กๆ ขึ้นตามพื้นลานหินตลอดทั้งยังห้ามเก็บดอกไม้และพันธุ์ไม้ทุกชนิดโดยเด็ดขาด
11. ห้ามดื่มแอลกอฮอล์ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ฝ่าฝืนโทษจำคุกไม่เกิน 1 เดือน หรือปรับไม่เกิน 1,000 บาท
12. ห้ามนำอาหารและเครื่องดื่มมารับประทานบริเวณบ้านพัก

*****

- คงไว้
- แก้ไข ดังนี้

ภาคผนวก จ
ผลผลิตการวิจัย

ประกอบด้วย

เอกสาร จำนวน 2 ชนิด และป้ายสื่อความหมาย จำนวน 3 ชนิด คือ

1. คู่มือการเดินทางตามเส้นทางรถท่องเที่ยว สำหรับนักท่องเที่ยว
2. ป้ายสื่อความหมายเกี่ยวกับเส้นทางรถท่องเที่ยว และแนวปฏิบัติ
    ชนิดที่ 1 เส้นทางรถท่องเที่ยว
    ชนิดที่ 2 แนวปฏิบัติระหว่างเดินรถท่องเที่ยวตามเส้นทาง
    ชนิดที่ 3 แนวปฏิบัติสำหรับนักท่องเที่ยว
3. เอกสารประชาสัมพันธ์

คู่มือการเดินทางตามเส้นทางท่องเที่ยว สำหรับนักท่องเที่ยว

คู่มือการเดินทางตามเส้นทางท่องเที่ยวที่ 1 ลานสุริยัน

ต้องมีผู้นำการท่องเที่ยว/ทีมสื่อความหมายทุกครั้ง เพื่อความปลอดภัยทั้งจากสัตว์ พืชและการหลงป่า

ข้อมูลเบื้องต้นของเส้นทาง

1. เส้นทางท่องเที่ยวที่ 1 ลานสุริยัน
2. ระยะทาง 1.7 – 1.8 กิโลเมตร (1,780 เมตร)
3. จุดเริ่มต้นของเส้นทาง เริ่มจาก จุดบริการศึกษาธรรมชาติ หน่วยพิทักษ์ป่าโคกนกกระบา
4. จุดสิ้นสุดของเส้นทาง ทางเข้าและทางออกเส้นทางเดิน
5. ใช้เวลาเดินประมาณ 1-3 ชั่วโมงขึ้นอยู่กับกิจกรรมและความสนใจของนักท่องเที่ยว
6. ลักษณะเส้นทาง เป็นดินทรายขาว/ทรายแก้ว
7. เป็นเส้นทางเดินเท้า วนอ้อมมาบรรจบเส้นทางเข้าที่ทางออก ลักษณะเป็นวงกลม
8. สิ่งดึงดูดใจ/จุดเด่น

สิ่งดึงดูดใจหลัก

เดินชมธรรมชาติ ดอกไม้ กล้วยไม้ พันธุ์ไม้นานาชนิด ดูกุหลาบแดง กุหลาบขาว กล้วยไม้ป่ามอส เฟิร์น พืชเมล็ดเปลือย

สิ่งดึงดูดใจรอง

ศึกษาระบบนิเวศน์ป่าดิบแคระหรือป่าละเมาะเขาสูง

9. ลักษณะนักท่องเที่ยว
  - รายคน กลุ่ม หรือหมู่คณะ แต่ไม่ควรเกิน 20 คน ควรมีอายุอยู่ระหว่าง 10-60 ปีหรืออาจมากกว่า 60 ปี
10. กิจกรรม เป็นการให้ความรู้เกี่ยวกับดิน หิน พรรณไม้ ลักษณะป่า สัตว์ป่าที่เกี่ยวข้องในระหว่างทางเดิน
11. สิ่งที่นักท่องเที่ยวต้องเตรียม เช่น น้ำดื่ม ร่ม เสื้อกันฝน (ตามฤดูกาล) ยาประจำตัว การแต่งกาย เหมาะแก่การท่องเที่ยวในป่าธรรมชาติ ควรสวมใส่รองเท้าผ้าใบ
12. กิจกรรม

ใช้เวลา	กิจกรรม	หมายเหตุ
เริ่ม-30 นาที	- รวมที่จุดเริ่มต้นเส้นทาง - แจกแนวปฏิบัติ/ข้อห้ามระหว่างเดินบนเส้นทางท่องเที่ยว - แจกเอกสารและชี้แจงการใช้	นักท่องเที่ยวแต่ละกลุ่ม อาจใช้เวลา
1-1.30 ชั่วโมง	- เดินบนเส้นทางท่องเที่ยว - ผู้นำให้ความรู้เกี่ยวกับพรรณไม้นานาชนิด ดิน หิน ป่าไม้ สัตว์ ฯลฯ - กิจกรรมทายชื่อพรรณไม้	ต่างกันขึ้นอยู่กับกิจกรรมและความ

30 นาที	- รวมที่จุดสิ้นสุด - สรุปความรู้ ขอบคุณ	สนใจของ นักท่องเที่ยว
---------	--	--------------------------

ประวัติเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูหลวง

ภูหลวง มีความหมายว่า ภูเขาที่ยิ่งใหญ่ หรือภูเขาที่สูงใหญ่ หรือภูเขาของพระเจ้าแผ่นดินซึ่งนับเป็นสิริมงคลนามที่บรรพบุรุษได้ตั้งชื่อไว้ ภูหลวงเกิดจากการยกตัวของพื้นผิวโลก และดินส่วนที่อ่อนถูกพัดพาลงสู่พื้นที่ส่วนต่ำ คงเหลือหินซึ่งเป็นโครงสร้างที่แข็งไว้เป็นภูเขา

เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูหลวงได้รับการจัดตั้งเป็นเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 91 ตอนที่ 216 เมื่อวันที่ 18 ธันวาคม 2517 มีเนื้อที่ประมาณ 848 ตารางกิโลเมตรหรือประมาณ 530,000 ไร่ ตั้งอยู่ในท้องที่ อำเภอวังสะพุง อำเภอภูเรือ อำเภอด่านซ้าย และกิ่งอำเภอภูหลวง จังหวัดเลย

ปัจจุบันมีพื้นที่เพิ่มเป็น 897 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 560,953 ไร่ โดยเพิ่มที่ตำบลภูหอ อำเภอภูหลวง จังหวัดเลย และอำเภอหล่มเก่า จังหวัดเพชรบูรณ์

ในหนังสือพรรณไม้งาม ป่าภูหลวง ที่เขียนโดย นิพนธ์ ศรนคร หัวหน้าเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูหลวงในช่วง พ.ศ. 2519-2538 ระบุว่า สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เสด็จทอดพระเนตรธรรมชาติที่ป่าภูหลวงถึง 5 ครั้ง ระหว่างปี 2525-2545 ดังนี้

- ครั้งแรก วันที่ 12 ธันวาคม 2525 เสด็จโหล่นแต่และลานสุริยัน
- ครั้งที่สอง วันที่ 19 ธันวาคม 2525 เสด็จโหล่นแต่และลานสุริยัน
- ครั้งที่สาม วันที่ 10 มีนาคม 2526 เสด็จลานสุริยัน โคกหนองงูเหลือมและผาสมเด็จ
- ครั้งที่สี่ วันที่ 26 พฤศจิกายน 2538 ทรงประทับแรมที่ผาเยื้อง 1 คืน ทรงศึกษาธรรมชาติและพรรณไม้ที่ลานสุริยัน
- ครั้งที่ห้า วันที่ 4-6 กุมภาพันธ์ 2543 ทรงประทับแรมที่ผาเยื้อง 2 คืน ทรงศึกษาธรรมชาติและพรรณไม้ที่ลานสุริยัน ที่ผาเยื้อง และที่อุทยานกล้วยไม้ป่า

สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถทรงห่วงใยพรรณพืชนานาชนิด จึงมีพระราชเสาวนีย์ให้ขยายพันธุ์กุหลาบแดง กุหลาบขาว และกล้วยไม้ป่า ซึ่งเป็นพืชที่ใกล้สูญพันธุ์ให้มากขึ้น

ลานสุริยัน

ลานสุริยันต์ มีประวัติความเป็นมาจาก 2 แนวทางคือ

แนวทาง 1

นายอำเภอสุริยัน ต้นตวสี นายอำเภอวังสะพุงในช่วงระหว่างปี 2508-2510 ได้เดินทางเข้าไปเยี่ยมชมพื้นที่ สำรวจพืชพันธุ์ไม้และสัตว์ป่า เห็นความอุดมสมบูรณ์ของพรรณไม้และผืนป่า ควรค่าแก่การให้อนุรักษ์ไว้ จึงทำเรื่องถึงกรมป่าไม้ เสนอให้ขึ้นทะเบียนเป็นเขตป่าสงวนแห่งชาติ และต่อมาประกาศเป็นเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูหลวง

มีการสำรวจ พบว่า มีสัตว์ป่าหลายชนิดอาศัยหากิน และหลบภัยอยู่ในป่าแห่งนี้จำนวนมาก ทั้งยังเป็นแหล่งต้นน้ำลำธารที่สำคัญด้วย จึงประกาศให้เป็นเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูหลวงได้รับการจัดตั้งเป็นเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าใน ปี 2517

แนวทาง 2

สมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ ทรงตั้งชื่อ ลานสุริยัน ในโอกาสที่พลเอกอาทิตย์ กำลังเอก เป็นผู้นำกองทัพในการรบชนะผู้ก่อการร้าย

ลานหินป้อม

สมเด็จพระบรมราชินีนาถ เสด็จ ณ.บริเวณ ลานสุริยัน พระองค์ท่านได้ทรงนั่งชมท้องฟ้าบริเวณ ลานหินป้อมในเวลาากลางคืนที่มีอากาศหนาวเย็น จนมีผู้ติดตามซึ่งเป็นผู้หญิงจากหน่วยงานใดไม่ปรากฏ ทรงทูลถามว่า พระองค์ทรงนั่งทำอะไร สมเด็จพระบรมราชินีนาถที่นั่งประทับเสื่อบนลานหินป้อม ตรัสตอบว่า ดูดาว และทรงนั่งประทับดูดาวอีกเป็นเวลานาน

ทรัพยากรหลัก และทรัพยากรรองโดยสังเขป

ที่	ชื่อพรรณไม้	ลักษณะวิสัย/ลักษณะเด่น/บันทึกเพิ่มเติม
1	ก่อหนู	
2	สนทางกระรอก/ สนพันปี	
3	สนสามใบ	
4	ไม้สนแผง	
5	ต้นเมเปิล	
6	บ๊วยจีน/ส้มสา	
7	ก่อดำ	
8	ส้มแปะ	
9	กุหลาบแดง	
10	กุหลาบขาว	
11	เอื้องตาเห็น	
12	เอื้องสำเภางาม	
13	เอื้องพलयงาม	
14	เอื้องขยุกขยึย	
15	สิงโตสยาม	
16	สิงโตใบพาย	
17	สิงโตรวงข้าว	

18	เอื้องสีลา	
19	หญ้าเข้ากำ	
20	หญ้าดอกคำ	
21	กุง	
22	ดอกหรีด	
23	รองเท้านารีปีก แมลงปอ หรือสุข กุล	
24	เอื้องดอกหินอ้ว	
25	เอื้องดินเนอ	
26	รองเท้านารีอิน ทนนท์	
27	เอื้องคำหิน	
28	ม่อนไข่	
29	ครึ่งแสด	
30	เอื้องเงินหลวง	
31	เอื้องสายน้ำครึ่ง	
32	เอื้องคำ	
33	เอื้องสีน้ำตาล	
34	เอื้องน้ำเต้าฤาษี	
35	เอื้องรังแตน/ สิงโตรวงข้าว	
36	มรกตดอกแดง	
37	แววมยุรา	
38	เอื้องแก้วกิว	
39	เอื้องสร้อย-ระย้า	
40	เอื้องอำเภออิน ทนนท์	
41	ก๊อกมอ	
42	เอื้องสายมรกต	
43	หินรูปนกกะบา	

** พรรณไม้แต่ละชนิดพบเห็นได้ตามฤดูกาล

กฎระเบียบการเข้าไปในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูหลวง

1. ไม่นำเครื่องมือล่าหรือจับสัตว์ป่าหรืออาวุธใดๆ เข้าไป เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่
2. ไม่นำวัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง ประทัด ยาพิษ ยาเบื่อ หรือสิ่งที่เป็นอันตรายแก่สัตว์ป่าเข้าไป เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่
3. ไม่นำยานพาหนะ สัตว์พาหนะหรือสัตว์เลี้ยงเข้าไป เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่
4. ไม่กระทำการใดๆ อันจะก่อให้เกิดเพลิงไหม้
5. ไม่ส่งเสียงดัง หรือกระทำการใดๆ อันจะเป็นการรบกวนหรือให้สัตว์ป่าตื่นตกใจ
6. ไม่เข้าไปในระหว่างพระอาทิตย์ตกจนถึงพระอาทิตย์ขึ้น เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่
7. เดินทางเข้าและออกตามเส้นทางที่จัดไว้ และมีพนักงานเจ้าหน้าที่ประจำอยู่
8. ต้องมั่นใจเรื่องสุขภาพเพราะเมื่ออยู่บนภูหลวง ต้องใช้วิธีเดินศึกษาธรรมชาติทั้งสี่และอากาศค่อนข้างเย็น
9. ไม่เดินออกนอกเส้นทางหรือเดินทางโดยปราศจากเจ้าหน้าที่นำทางโดยเด็ดขาด เพราะเส้นทางง่ายแก่การหลงทางและเปิดเฉพาะบางจุดเท่านั้น
10. โปรดเดินทางอย่างระมัดระวัง เพราะมีพรรณไม้และดอกไม้ป่าเล็กๆ ขึ้นตามพื้นลานหินตลอดทั้งยังห้ามเก็บดอกไม้และพันธุ์ไม้ทุกชนิดโดยเด็ดขาด
11. ห้ามดื่มแอลกอฮอล์ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ฝ่าฝืนโทษจำคุกไม่เกิน 1 เดือน หรือปรับไม่เกิน 1000 บาท
12. ห้ามนำอาหารและเครื่องดื่มมารับประทานบริเวณบ้านพัก

การขอใช้บ้านพัก

การขอใช้บ้านพัก การขอใช้สถานที่และบ้านพัก ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูหลวง จะต้องได้รับอนุญาตจากกรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช โดยขออนุญาตล่วงหน้าอย่างน้อย 15 วันทำการ ยื่นได้ที่ฝ่ายบ้านพักสำนักอนุรักษ์สัตว์ป่า กรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช หรือที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูหลวง ตู้ ปณ.52 ปทจ.เลย อ.เมือง จ.เลย 42000 หรือโทร.สอบถามที่ ภูหลวง โทร. 042-801955

ดาวน์โหลดแบบฟอร์มการใช้สถานที่และบ้านพักแล้วกรอกแบบฟอร์ม แฟ้มชื่อ มาที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูหลวง โทร. 042-801955 และ 0852725946

ถ้าไป-กลับ ชื่อตัวได้ที่ศูนย์บริการนักศึกษาธรรมชาติด่านตรวจที่ 1

*****

คู่มือการเดินทางตามเส้นทางท่องเที่ยวที่ 2 เส้นทางศึกษารวมชาติผาช้างผ่าน – รอยเท้าไดโนเสาร์
ต้องมีผู้นำการท่องเที่ยว/ทีมสื่อความหมายทุกครั้ง เพื่อความปลอดภัยทั้งจากสัตว์ พืชและการหลงป่า

ข้อมูลเบื้องต้นของเส้นทาง

1. เส้นทางท่องเที่ยวที่ 2 เส้นทางศึกษารวมชาติผาช้างผ่าน – รอยเท้าไดโนเสาร์
2. ระยะทาง 4.8 กิโลเมตร ใช้เวลาเดินประมาณ 3-5 ชั่วโมง
3. จุดเริ่มต้นของเส้นทาง เริ่มจาก หน่วยฯโคกนกกระบา หน้าผาช้างผ่าน ผาสมเด็จ ผาเตลีน รอยเท้าไดโนเสาร์
4. จุดสิ้นสุดของเส้นทาง คือ รอยเท้าไดโนเสาร์
5. ใช้เวลาเดินประมาณ 1-3 ชั่วโมงขึ้นอยู่กับกิจกรรมและความสนใจของนักท่องเที่ยว
6. ลักษณะเส้นทาง เป็น ดินทรายขาว/ทรายแก้ว ดินโคลน หิน
7. เป็นเส้นทางที่ไปและย้อนกลับเส้นทางเดิม/รถรับ ณ.จุดปลายทาง
8. สิ่งดึงดูดใจ/จุดเด่น
  - สิ่งดึงดูดใจหลัก
    - ชมพระอาทิตย์ขึ้นตอนเช้า ชมวิว ทิวทัศน์หน้าผาช้างผ่าน ผาสมเด็จ ผาเตลีน ต้นสร้อยสมเด็จ
    - ต้นไม้ที่มีแห่งเดียวในประเทศไทย และศึกษารอยเท้าไดโนเสาร์
    - สิ่งดึงดูดใจรอง
      - พรรณไม้ ดอกไม้ กล้วยไม้ ดูนก ร่องรอยสัตว์ป่า ศึกษาระบบนิเวศน์ป่าดิบเขา ศึกษาลักษณะทางธรณีวิทยา
9. การเข้าถึงเส้นทาง คือ การเดินเท้า และรถยนต์ (เฉพาะฉุกเฉิน)
10. ลักษณะนักท่องเที่ยว เป็นรายคน กลุ่ม หรือหมู่คณะ แต่ไม่ควรเกิน 20 คน ควรมียายุอยู่ระหว่าง 10-60 ปี หรืออาจ มากกว่า 60 ปีที่มีสมรรถนะร่างกายดี
11. กิจกรรม เป็นการให้ความรู้เกี่ยวกับดิน หิน พรรณไม้ ลักษณะป่า สัตว์ป่าที่เกี่ยวข้องกับหน้าผาช้างผ่าน ผาสมเด็จ ผาเตลีน ต้นสร้อยสมเด็จ ต้นไม้ที่มีแห่งเดียวในประเทศไทย และศึกษารอยเท้าไดโนเสาร์
12. สิ่งที่นักท่องเที่ยวต้องเตรียม เช่น น้ำดื่ม รม เสื้อกันฝน (ตามฤดูกาล) ยาประจำตัว การแต่งกาย เหมาะแก่การท่องเที่ยวในป่าธรรมชาติ ควรสวมใส่รองเท้าผ้าใบ
13. ตารางกิจกรรม

ใช้เวลา	กิจกรรม	หมายเหตุ
เริ่ม-30 นาที	- รวมที่จุดเริ่มต้นเส้นทาง - แจกแนวปฏิบัติ/ข้อห้ามระหว่างเดินบนเส้นทางท่องเที่ยว - แจกเอกสารและชี้แจงการใช้	นักท่องเที่ยวแต่ละกลุ่ม อาจใช้เวลา
1-3.30	- เดินบนเส้นทางท่องเที่ยว	ต่างกันขึ้นอยู่กับ

ชั่วโมง	- ผู้นำให้ความรู้เกี่ยวกับพรรณไม้ นานาชนิด ดิน หิน ป่าไม้ สัตว์ ฯลฯ - กิจกรรมทายชื่อพรรณไม้	กับกิจกรรม และความ สนใจของ นักท่องเที่ยว
30 นาที	- รวมที่จุดสิ้นสุด - สรุปความรู้ ขอบคุณ	

ประวัติเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูหลวง

ภูหลวง มีความหมายว่า ภูเขาที่ยิ่งใหญ่ หรือภูเขาที่สูงใหญ่ หรือภูเขาของพระเจ้าแผ่นดินซึ่งนับเป็นสิริมงคลนามที่บรรพบุรุษได้ตั้งชื่อไว้ ภูหลวงเกิดจากการยกตัวของพื้นผิวโลก และดินส่วนที่อ่อนถูกพัดพาลงสู่พื้นที่ส่วนต่ำ คงเหลือหินซึ่งเป็นโครงสร้างที่แข็งไว้เป็นภูเขา

เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูหลวงได้รับการจัดตั้งเป็นเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 91 ตอนที่ 216 เมื่อวันที่ 18 ธันวาคม 2517 มีเนื้อที่ประมาณ 848 ตารางกิโลเมตรหรือประมาณ 530,000 ไร่ ตั้งอยู่ในท้องที่ อำเภอวังสะพุง อำเภอภูเรือ อำเภอด่านซ้าย และกิ่งอำเภอภูหลวง จังหวัดเลย

ปัจจุบันมีพื้นที่เพิ่มเป็น 897 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 560,953 ไร่ โดยเพิ่มที่ตำบลภูหอ อำเภอภูหลวง จังหวัดเลย และอำเภอหล่มเก่า จังหวัดเพชรบูรณ์

ในหนังสือพรรณไม้งาม ป่าภูหลวง ที่เขียนโดย นิพนธ์ ศรีนคร หัวหน้าเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูหลวงในช่วง พ.ศ. 2519-2538 ระบุว่า สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เสด็จทอดพระเนตรธรรมชาติที่ป่าภูหลวงถึง 5 ครั้ง ระหว่างปี 2525-2545 ดังนี้

- ครั้งที่ 1 วันที่ 12 ธันวาคม 2525 เสด็จโหล่นแต่และลานสุริยัน
- ครั้งที่ 2 วันที่ 19 ธันวาคม 2525 เสด็จโหล่นแต่และลานสุริยัน
- ครั้งที่ 3 วันที่ 10 มีนาคม 2526 เสด็จลานสุริยัน โคกหนองงูเหลือมและผาสมเด็จ
- ครั้งที่ 4 วันที่ 26 พฤศจิกายน 2538 ทรงประทับแรมที่ผาเยื้อง 1 คืบ ทรงศึกษาธรรมชาติและพรรณไม้ที่ลานสุริยัน
- ครั้งที่ 5 วันที่ 4-6 กุมภาพันธ์ 2543 ทรงประทับแรมที่ผาเยื้อง 2 คืบ ทรงศึกษาธรรมชาติและพรรณไม้ที่ลานสุริยัน ที่ผาเยื้อง และที่อุทยานกล้วยไม้ป่า

สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถทรงห่วงใยพรรณพืชนานาชนิด จึงมีพระราชเสาวนีย์ให้ขยายพันธุ์กุหลาบแดง กุหลาบขาว และกล้วยไม้ป่า ซึ่งเป็นพืชที่ใกล้สูญพันธุ์ให้มากขึ้น

ทรัพยากรหลัก และทรัพยากรรองโดยสังเขป

ผาช้างผ่าน ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกของโคกนกกกระบาระยะทาง เดินประมาณ 1 กม.เป็นจุดดูพระอาทิตย์ขึ้นยามเช้าที่สวยงาม เนื่องจากบริเวณนี้เป็นทางเดินของช้างตัดผ่านจะมีช้างป่าเดินผ่านเป็นประจำ จึงเรียกผานี้ว่าผาช้างผ่าน มีความสูงจากระดับน้ำทะเลประมาณ 1,480 เมตร

กฎระเบียบการเข้าไปในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูหลวง

1. ไม่นำเครื่องมือล่าหรือจับสัตว์ป่าหรืออาวุธใดๆ เข้าไป เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่
2. ไม่นำวัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง ประทัด ยาพิษ ยาเบื่อ หรือสิ่งที่เป็นอันตรายแก่สัตว์ป่าเข้าไป เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่
3. ไม่นำยานพาหนะ สัตว์พาหนะหรือสัตว์เลี้ยงเข้าไป เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่
4. ไม่กระทำการใดๆ อันจะก่อให้เกิดเพลิงไหม้
5. ไม่ส่งเสียงดัง หรือกระทำการใดๆ อันจะเป็นการรบกวนหรือให้สัตว์ป่าตื่นตกใจ
6. ไม่เข้าไปในระหว่างพระอาทิตย์ตกจนถึงพระอาทิตย์ขึ้น เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่
7. เดินทางเข้าและออกตามเส้นทางที่จัดไว้ และมีพนักงานเจ้าหน้าที่ประจำอยู่
8. ต้องมั่นใจเรื่องสุขภาพเพราะเมื่ออยู่บนภูหลวง ต้องใช้วิธีเดินศึกษาธรรมชาติทั้งสี่และอากาศค่อนข้างเย็น
9. ไม่เดินออกนอกเส้นทางหรือเดินทางโดยปราศจากเจ้าหน้าที่นำทางโดยเด็ดขาด เพราะเส้นทางง่ายแก่การหลงทางและเปิดเฉพาะบางจุดเท่านั้น
10. โปรดเดินตามทางอย่างระมัดระวัง เพราะมีพรรณไม้และดอกไม้ป่าเล็กๆ ขึ้นตามพื้นลานหินตลอดทั้งยังห้ามเก็บดอกไม้และพันธุ์ไม้ทุกชนิดโดยเด็ดขาด
11. ห้ามดื่มแอลกอฮอล์ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ฝ่าฝืนโทษจำคุกไม่เกิน 1 เดือน หรือปรับไม่เกิน 1,000 บาท
12. ห้ามนำอาหารและเครื่องดื่มมารับประทานบริเวณบ้านพัก

การขอใช้บ้านพัก

การขอใช้บ้านพัก การขอใช้สถานที่และบ้านพัก ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูหลวง จะต้องได้รับอนุญาตจากกรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช โดยขออนุญาตล่วงหน้าอย่างน้อย 15 วันทำการ

ยื่นได้ที่ฝ่ายบ้านพักสำนักอนุรักษ์สัตว์ป่า กรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช หรือที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูหลวง ตู้ ปณ.52 ปทจ.เลย อ.เมือง จ.เลย 42000 หรือโทร.สอบถามที่ ภูหลวง โทร. 042-801955

ดาวน์โหลดแบบฟอร์มการใช้สถานที่และบ้านพักแล้วกรอกแบบฟอร์ม แฟ้มชื่อ มาที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูหลวง โทร. 042-801955 และ 0852725946

ถ้าไป-กลับ ชื่อตัวได้ที่ศูนย์บริการนักศึกษาธรรมชาติด่านตรวจที่ 1

*****

ป้ายสื่อความหมายเกี่ยวกับเส้นทางการท่องเที่ยว และแนวปฏิบัติ

เส้นทางท่องเที่ยวที่ 1 ลานสุริยัน

1. ระยะทาง 1.7 – 1.8 กิโลเมตร (1,780 เมตร)
2. จุดเริ่มต้นของเส้นทาง เริ่มจาก จุดบริการศึกษาธรรมชาติ หน่วยพิทักษ์ป่าโคกนกกระบา
3. จุดสิ้นสุดของเส้นทาง ทางเข้าและทางออกเส้นทางเดิน
4. ใช้เวลาเดินประมาณ 1-3 ชั่วโมงขึ้นอยู่กับกิจกรรมและความสนใจของนักท่องเที่ยว
5. ลักษณะเส้นทาง เป็นดินทรายขาว/ทรายแก้ว
6. เป็นเส้นทางเดินเท้า วนอ้อมมาบรรจบเส้นทางเข้าที่ทางออก ลักษณะเป็นวงกลม
7. สิ่งดึงดูดใจ/จุดเด่น
เดินชมธรรมชาติ ดอกไม้ กล้วยไม้ พันธุ์ไม้นานาชนิด กุหลาบแดง กุหลาบขาว กล้วยไม้ป่า มอส
เฟิร์น พืชเมล็ดเปลือย ศีรษะระบบนิเวศน์ป่าดิบแคระหรือป่าละเมาะเขาสูง
8. ลักษณะนักท่องเที่ยว
รายคน กลุ่ม หรือหมู่คณะ แต่ไม่ควรเกิน 20 คน ควรมีอายุอยู่ระหว่าง 3-60 ปีหรืออาจ
มากกว่า 60 ปี
9. กิจกรรม เป็นการให้ความรู้เกี่ยวกับดิน หิน พรรณไม้ ลักษณะป่า สัตว์ป่าที่เกี่ยวข้องในระหว่าง
ทางเดิน
10. สิ่งที่นักท่องเที่ยวต้องเตรียม เช่น น้ำดื่ม ร่ม เสื้อกันฝน (ตามฤดูกาล) ยาประจำตัว
11. การแต่งกาย เหมาะแก่การท่องเที่ยวในป่าธรรมชาติ ควรสวมใส่รองเท้าผ้าใบ

*****

เส้นทางท่องเที่ยวที่ 2 เส้นทางศึกษาธรรมชาติผาช้างผ่าน – รอยเท้าไดโนเสาร์

1. ระยะทาง 4.8 กิโลเมตร ใช้เวลาเดินประมาณ 3-5 ชั่วโมง
2. จุดเริ่มต้นของเส้นทาง เริ่มจาก หน่วยฯโคกนกกระบา หน้าผาช้างผ่าน ผาสมเด็จ ผาเตลีน รอยเท้าไดโนเสาร์
3. จุดสิ้นสุดของเส้นทาง คือ รอยเท้าไดโนเสาร์
4. ใช้เวลาเดินประมาณ 1- 3 ชั่วโมงขึ้นอยู่กับกิจกรรมและความสนใจของนักท่องเที่ยว
5. ลักษณะเส้นทาง เป็น ดินทรายขาว/ทรายแก้ว ดินโคลน หิน
6. เป็นเส้นทางที่ไปและย้อนกลับเส้นทางเดิม
7. สิ่งดึงดูดใจ/จุดเด่น ชมพระอาทิตย์ขึ้นตอนเช้า ชมวิว ทิวทัศน์หน้าผาช้างผ่าน ผาสมเด็จ ผาเตลีน ต้นสร้อยสมเด็จ ต้นไม้ที่มีแห่งเดียวในประเทศไทย และศึกษารอยเท้าไดโนเสาร์ พรรณไม้ ดอกไม้ กล้วยไม้ คุนุก ร่องรอยสัตว์ป่า ศึกษาระบบนิเวศน์ป่าดิบเขา ศึกษาลักษณะทางธรณีวิทยา
8. การเข้าถึงเส้นทาง คือ การเดินเท้า และรถยนต์ (เฉพาะฉุกเฉิน)
9. ลักษณะนักท่องเที่ยว เป็นรายคน กลุ่ม หรือหมู่คณะ แต่ไม่ควรเกิน 20 คน ควรมีอายุอยู่ระหว่าง 3-60 ปี หรืออาจ มากกว่า 60 ปีที่มีสมรรถนะร่างกายดี
10. กิจกรรม เป็นการให้ความรู้เกี่ยวกับดิน หิน พรรณไม้ ลักษณะป่า สัตว์ป่าที่เกี่ยวข้องหน้าผาช้างผ่าน ผาสมเด็จ ผาเตลีน ต้นสร้อยสมเด็จ ต้นไม้ที่มีแห่งเดียวในประเทศไทย และศึกษารอยเท้าไดโนเสาร์
11. สิ่งที่นักท่องเที่ยวต้องเตรียม เช่น น้ำดื่ม ร่ม เสื้อกันฝน (ตามฤดูกาล) ยาประจำตัว
12. การแต่งกาย เหมาะแก่การท่องเที่ยวในป่าธรรมชาติ ควรสวมใส่รองเท้าผ้าใบ

*****

แนวปฏิบัติระหว่างเดินท่องเที่ยวตามเส้นทาง

เวลา เปิด-ปิด 08.00-15.00 น.

ช่วงเวลาที่เปิดให้เข้าไปท่องเที่ยว คือ เดือน พฤศจิกายน – มีนาคม ของทุกปี

แนวปฏิบัติระหว่างเดินท่องเที่ยวตามเส้นทางของนักท่องเที่ยว

1. จะต้องลงทะเบียน ณ.หน่วยฯโคกนกกระบา
2. รับฟังการบรรยายจากเจ้าหน้าที่/ผู้นำ ก่อนเข้าเดินบนเส้นทางท่องเที่ยว
3. การเดินศึกษาเส้นทางธรรมชาติ ควรมีเจ้าหน้าที่นำทางและให้ความรู้ 1 คน ต่อนักท่องเที่ยวประมาณ 10 คน
4. ไม่ส่งเสียงดัง หรือกระทำการใดๆ อันจะเป็นการรบกวนผู้อื่นหรือความเป็นอยู่ของสัตว์ป่า
6. เดินทางศึกษาเส้นทางธรรมชาติอย่างระมัดระวัง และปฏิบัติตามคำแนะนำของเจ้าหน้าที่/ผู้นำการท่องเที่ยวเพื่อ ไม่ให้ไปทำลายพืชพรรณไม้ชนิดต่างๆ
7. ห้ามเก็บและนำพรรณไม้ทุกชนิด ออกนอกพื้นที่โดยเด็ดขาด
8. การเดินป่าศึกษาธรรมชาติควรเดินตามเส้นทางที่กำหนดไว้ ไม่ควรเดินออกนอกเส้นทางเดินถาวร ซึ่งอาจจะไปเหยียบย่ำพืชพรรณหรือสัตว์เล็กๆ
9. ต้องให้ความเคารพสถานที่ ไม่ลบหลู่ดูถูกกฎระเบียบ ประเพณี ความเชื่อของสถานที่ โดยเฉพาะทางวาจา
10. ควรเคารพสิทธิผู้อื่นในการเข้าไปใช้ทรัพยากรธรรมชาติร่วมกัน
11. ปฏิบัติตามกฎระเบียบของทางเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า อย่างเคร่งครัด
12. ช่วยกันรักษาดูแลทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว
13. ไม่ควรแยกเดินไปคนเดียว ไม่ว่าจะกลางวันหรือกลางคืน ต้องมีเพื่อนไปด้วยทุกครั้ง

*****

การเตรียมตัวในการเดินศึกษาเส้นทางธรรมชาติสำหรับนักท่องเที่ยว

1. เตรียมความพร้อมของร่างกายให้แข็งแรง
2. เตรียมสัมภาระส่วนตัว เช่น ยารักษาโรคประจำตัว อุปกรณ์กันทาก แมลง เห็บ ครีมกันแดด หมวก ร่ม เสื้อกันฝน เสื้อกันหนาว ฯลฯ (เฉพาะฤดูกาล)
3. อุปกรณ์สำหรับชาร์ตกล้องถ่ายรูป โทรศัพท์มือถือ
4. น้ำดื่ม
5. การแต่งกายควรสวมชุดรัดกุม ใส่สบาย โทนสีกลมกลืนกับธรรมชาติ
6. เสื้อและกางเกงควรเป็นขายาวแขนยาว เพื่อป้องกันแมลง หนามและแสงแดด เนื้อผ้าควรเป็นชนิดซับน้ำได้ดี เพื่อจะได้ช่วยระบายความร้อนได้ดี
7. รองเท้า ควรเป็นรองเท้าหุ้มส้นที่แข็งแรงและสวมใส่พอดี เช่น รองเท้าผ้าใบ
8. ปฏิบัติตามคำแนะนำของเจ้าหน้าที่/ผู้นำอย่างเคร่งครัด

*****

แนวปฏิบัติสำหรับนักท่องเที่ยว

1. ลงทะเบียน ณ จุดลงทะเบียน
2. ไม่ควรขึ้นมาท่องเที่ยวหลังเวลา 16.00 น.
3. ควรแจ้งล่วงหน้าเพื่อความสะดวก โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวที่พกค้างคืน ควรจองที่พัก และอาหารล่วงหน้า
4. เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูหลวง จังหวัดเลย เปิดให้บริการเวลา 08.00 – 15.00 น.
5. ห้ามนำอาหารและเครื่องดื่มมารับประทานบริเวณบ้านพัก
6. ไม่ควรนำสุราและของมีคมไปดื่มในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าฯ เพราะถือเป็นความเสี่ยงที่จะเกิดปัญหาทะเลาะวิวาทได้
7. นักท่องเที่ยวจะต้องเตรียมถุงดำ/ขยะไปด้วยเพื่อใส่ขยะและของเหลือใช้กลับออกไปทิ้งนอกเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า
8. เตรียมอุปกรณ์ ยาปฐมพยาบาลเบื้องต้น
9. ต้องให้ความเคารพสถานที่ ไม่ลบหลู่ตู่ถูกกฎระเบียบ ประเพณี ความเชื่อของสถานที่ โดยเฉพาะทางวาจา
10. ควรเคารพสิทธิผู้อื่นในการเข้าไปใช้ทรัพยากรธรรมชาติร่วมกัน
11. ปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบของทางเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า อย่างเคร่งครัด
12. ช่วยกันรักษาดูแลทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว
13. ช่วงเวลาที่เปิดให้เข้าไปท่องเที่ยว คือ เดือน พฤศจิกายน – มีนาคม ของทุกปี
14. การเดินท่องเที่ยว ควรมีเจ้าหน้าที่/ผู้นำไปด้วยทุกครั้ง

*****

เอกสารประชาสัมพันธ์
เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูหลวง

เอกสารประชาสัมพันธ์ : เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูหลวง

ประวัติเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูหลวง

ภูหลวง มีความหมายว่า ภูเขาที่ยิ่งใหญ่ หรือภูเขาที่สูงใหญ่ หรือภูเขาของพระเจ้าแผ่นดินซึ่งนับเป็นสิริมงคลนามที่บรรพบุรุษได้ตั้งชื่อไว้ ภูหลวงเกิดจากการยกตัวของพื้นผิวโลก และดินส่วนที่อ่อนถูกพัดพาลงสู่พื้นที่ส่วนต่ำ คงเหลือหินซึ่งเป็นโครงสร้างที่แข็งไว้เป็นภูเขา

เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูหลวงได้รับการจัดตั้งเป็นเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 91 ตอนที่ 216 เมื่อวันที่ 18 ธันวาคม 2517 มีเนื้อที่ประมาณ 848 ตารางกิโลเมตรหรือประมาณ 530,000 ไร่ ตั้งอยู่ในท้องที่ อำเภอวังสะพุง อำเภอภูเรือ อำเภอด่านซ้าย และกิ่งอำเภอภูหลวง จังหวัดเลย

ปัจจุบันมีพื้นที่เพิ่มเป็น 897 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 560,953 ไร่ โดยเพิ่มที่ตำบลภูหอ อำเภอภูหลวง จังหวัดเลย และอำเภอหล่มเก่า จังหวัดเพชรบูรณ์

ในหนังสือพรรณไม้งาม ป่าภูหลวง ที่เขียนโดย นิพนธ์ ศรนคร หัวหน้าเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูหลวงในช่วง พ.ศ. 2519-2538 ระบุว่า สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เสด็จทอดพระเนตรธรรมชาติที่ป่าภูหลวงถึง 5 ครั้ง ระหว่างปี 2525-2545 ดังนี้

- ครั้งที่ 1 วันที่ 12 ธันวาคม 2525 เสด็จโหล่นแต่และลานสุริยัน
- ครั้งที่ 2 วันที่ 19 ธันวาคม 2525 เสด็จโหล่นแต่และลานสุริยัน
- ครั้งที่ 3 วันที่ 10 มีนาคม 2526 เสด็จลานสุริยัน โคกหนองงูเหลือมและผาสมเด็จ
- ครั้งที่ 4 วันที่ 26 พฤศจิกายน 2538 ทรงประทับแรมที่ผาเยื้อง 1 คืน ทรงศึกษาธรรมชาติและพรรณไม้ที่ลานสุริยัน
- ครั้งที่ 5 วันที่ 4-6 กุมภาพันธ์ 2543 ทรงประทับแรมที่ผาเยื้อง 2 คืน ทรงศึกษาธรรมชาติและพรรณไม้ที่ลานสุริยัน ที่ผาเยื้อง และที่อุทยานกล้วยไม้ป่า

สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถทรงห่วงใยพรรณพืชนานาชนิด จึงมีพระราชเสาวนีย์ให้ขยายพันธุ์กุหลาบแดง กุหลาบขาว และกล้วยไม้ป่า ซึ่งเป็นพืชที่ใกล้สูญพันธุ์ให้มากขึ้น

ลักษณะสภาพภูมิประเทศ

เป็นเทือกเขาใหญ่ เริ่มจากระดับความสูงประมาณ 400 เมตรจากระดับน้ำทะเลปานกลาง ยอดเขาที่สูงที่สุดของภูหลวงมีความสูงประมาณ 1,571 เมตรจากระดับน้ำทะเล

เทือกเขาซีกตะวันออกมีลักษณะเป็นภูเขาสูงใหญ่ที่มีที่ราบบนหลังเขาที่ระดับความสูง 1,200-1,500 เมตร จากระดับน้ำทะเล เนื้อที่ประมาณ 100 ตารางกิโลเมตร

เทือกเขาซีกตะวันตกเป็นภูเขาสูงเล็ก ๆ ตั้งชันสลับซับซ้อน เป็นลูกคลื่นระดับความสูง 600-800 เมตร จากระดับน้ำทะเล

เทือกเขาทางทิศตะวันออกเป็นหน้าผาเขาสูงชันลาดลงสู่ทิศตะวันตกเป็นต้นกำเนิดของแม่น้ำเลย และแม่น้ำป่าสัก ซึ่งแม่น้ำเลยจะไหลผ่านกลางพื้นที่จากทิศเหนือลงสู่ทิศใต้ แล้วไหลย้อนผ่านอำเภอวังสะพุง ไปลงสู่แม่น้ำโขงในเขตอำเภอเชียงคาน ส่วนแม่น้ำป่าสักเกิดขึ้นจากลำธารหลาย ๆ สายทางด้านทิศตะวันตกของเขตรักษาพันธุ์ป่าภูหลวง ก่อให้เกิดแม่น้ำไหลผ่านจังหวัดเพชรบูรณ์ลงสู่ที่ราบภาคกลางไปบรรจบกับแม่น้ำลพบุรีที่อำเภอนครหลวงจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ก่อนที่จะไหลสู่แม่น้ำเจ้าพระยาและไหลลงสู่อ่าวไทยในที่สุด

ลักษณะทางธรณี

มีลักษณะของชั้นที่วางตัวแบบกระหะหาย (Syncline) แนวเหนือ-ใต้ มีรอยเลื่อน (Fault) เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงของเปลือกโลกที่ได้มีการยกตัวมาแต่อดีต ประกอบด้วย

หินอัคนีและหินตะกอนของชุดหินโคราช (Korat Group) และชุดหินราชบุรี (Ratburi Group) โดยทั้งหมดเกิดในช่วงอายุ (Age) Lower Middle Cretaceous จนถึง Permain อันประกอบด้วยหน่วยหิน (Formation) ต่าง ๆ คือ หน่วยหินภูพาน เสาขรัว พระวิหาร ภูกระดึง น้ำพอง ห้วยหินลาดและหน่วยหินผาเตือ ลักษณะโดยรวมเป็นหินทรายที่มีสีและส่วนประกอบที่แตกต่างกันไปนอกจากนั้นยังมี หินดินดานสีน้ำตาลถึงเทาแกมน้ำตาลรวมถึงหินปูนสีเทาแก่ หินกรวดมนทัฟฟ์ และหินที่เกี่ยวข้องซึ่งเป็นหินที่เกิดจากการเย็นตัวในอากาศของลาวากระจายอยู่ปะปนกัน

สภาพภูมิอากาศ

อุณหภูมิของพื้นที่ในแต่ละช่วงปีไม่แตกต่างกันมากนัก โดย

- ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ถึงเดือนเมษายน อุณหภูมิโดยเฉลี่ยประมาณ 20-24 องศาเซลเซียส
- ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่เดือนพฤษภาคม ถึงเดือนตุลาคม อุณหภูมิสูงกว่าฤดูร้อนเล็กน้อยหรือใกล้เคียงกัน
- ฤดูหนาว เริ่มตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน ถึงเดือนมกราคม อากาศหนาวจัดอุณหภูมิเฉลี่ยประมาณ 8-16 องศาเซลเซียส โดยปกติแล้วในช่วงเดือนธันวาคมถึงเดือนมกราคมจะมีอุณหภูมิลดลงถึง 4-6 องศาเซลเซียส อยู่หลายวันและบางปีอุณหภูมิลดต่ำกว่าจุดเยือกแข็ง

พืชพรรณ

สภาพป่าของเขตรักษาพันธุ์ป่าภูหลวงนับได้ว่าเป็นความอุดมสมบูรณ์ แต่ละชนิดมีลักษณะดังต่อไปนี้

1. ป่าดิบเขา (Hill Evergreen Forest) เป็นป่าที่ขึ้นในที่ที่มีความชุ่มชื้นสูง สังคมพืชชนิดนี้จะขึ้นเฉพาะพื้นที่ที่มีความสูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง ตั้งแต่ 1,000-3,000 เมตร พันธุ์ไม้สำคัญ ได้แก่ ก่อทั้ง 3 สกุล เช่น ก่อเตี้ย ก่อใบเลื่อม ก่อขนนก ก่อหมวก ตะเคียนเต่า ตะแบกแดง

ยมเงิน หว่า พญามะขามป้อม ฯลฯ สำหรับไม้พื้นล่างประกอบด้วยกล้าไม้ต่างๆ เช่น เฟิร์นและไม้เถาวัล
บางชนิด

2. ป่าเบญจพรรณ (Mixed Deciduous Forest) เป็นสังคมพืชที่ค่อนข้างโปร่ง พบกระจายในพื้นที่ที่มีความสูงจากระดับน้ำทะเลปานกลางไม่เกิน 1,000 เมตร พันธุ์ไม้สำคัญ ได้แก่ ตะแบก กระท้อน มะค่าโมง ส้มกบ แสนคำ ไทร กระโดน แดง และลิ้นฟ้า เป็นต้น

3. ป่าเต็งรัง (Dry Dipterocarp Forest) พบขึ้นกระจายในพื้นที่ที่มีความสูงจากระดับน้ำทะเลปานกลางประมาณ 400-600 เมตร บริเวณพื้นที่แห้งแล้งมีดินต้นถึงปานกลาง และบริเวณที่มีหินโผล่ทั่วไป พันธุ์ไม้ที่สำคัญ ได้แก่ เต็งรัง ยอป่า เขียด สม ประดู่ กระท้อนหนู ตะแบก รกฟ้า เก็ดดำ ตะคร้อ เป็นต้น ส่วนไม้พื้นล่างประกอบด้วย หญ้าเพ็ง หญ้าดำ เป็นต้น

4. ป่าไผ่และทุ่งหญ้า พบว่าสังคมพืชป่าไผ่และทุ่งหญ้า กระจายตัวเป็นหย่อมๆ ไปด้วยทั่วไป

ทรัพยากรสัตว์ป่า

ทรัพยากรสัตว์ป่าที่มีความหลากหลายของชนิดและความชุกชุมเนื่องจากสภาพป่าดงดิบที่บึงเป็นที่หลบซ่อนของสัตว์ป่าได้อย่างดี งานสำรวจสัตว์ป่าในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูหลวง พบว่าในภูหลวง มีสัตว์ป่ามากมายหลายชนิด เช่น ช้างป่ามีอย่างน้อย 195 ตัว กวาง เก้ง เสียงผา หมู ค่าง ชะนี กระเจง อีเห็น ชะมด ไก่ป่า ไก่ฟ้า และเต่าปูลูซึ่งเป็นพันธุ์ประหลาดที่หายากชนิดหนึ่งของไทย ตลอดระยะทางเดินป่าจะมีรอยเท้าและร่องรอยของสัตว์ป่าเหล่านี้ปรากฏให้เห็นอยู่เสมอ

สัตว์มีกระดูกสันหลัง 4 กลุ่ม คือ นก สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม สัตว์เลื้อยคลาน สัตว์สะเทินน้ำสะเทินบก และปลา จำนวนทั้งสิ้น 318 ชนิด

เวลาเปิดทำการ : 08.00 - 15.00

ช่วงเวลาที่เปิดให้เข้าไปท่องเที่ยว คือ เดือน พฤศจิกายน – มีนาคม ของทุกปี

สถานที่ศึกษาเรียนรู้

เส้นทางศึกษาธรรมชาติ จำนวน 2 เส้นทาง คือ

1. เส้นทางศึกษาธรรมชาติผาช้างผ่าน – รอยเท้าไดโนเสาร์
2. เส้นทางท่องเที่ยว ลานสุรียัน

จุดเด่นที่น่าสนใจ

1. อุณหภูมิของอากาศที่หนาวเย็นตลอดทั้งปี โดยเฉพาะในฤดูหนาวอุณหภูมิจะลดลงใกล้ถึงจุดเยือกแข็งหรือต่ำกว่าจุดเยือกแข็งเกือบทุกปี

2. เป็นแหล่งที่มีพืชพรรณไม้ในที่สูงที่อุดมสมบูรณ์มาก มีกล้วยไม้ป่ามากกว่า 160 ชนิด มีพืชพรรณไม้ที่หายากหรือมีที่ภูหลวงเพียงแห่งเดียวหรือพืชพรรณไม้ที่ไม่ค่อยจะพบเห็น

3.สวนหินธรรมชาติที่ประกอบด้วยพืชพรรณไม้ดอกกล้วยไม้และพืชชั้นต่ำ เช่น ลานสุรียัน และ ป่าหินภูเขา

- 4.หน้าผาที่สูงชันและทิวทัศน์ที่สวยงาม เช่น ผาสมเด็จ ผาเอื้อง และผาโหล่นแต่
- 5.ทุ่งดอกไม้ป่าที่สมบูรณ์และสวยงาม เช่น ทุ่งกุหลาบแดง ทุ่งกุหลาบขาว
- 6.รอยเท้าไดโนเสาร์ ที่มีอายุประมาณ 65-140 ล้านปี
- 7.น้ำตกที่ตกจากหน้าผาที่สูงประมาณ 60 เมตร เช่น น้ำตกตาดเลย

สิ่งอำนวยความสะดวก

- 1.บ้านพักเรือนไม้ 6 หลัง แต่ละหลังมีห้องนอน 4 ห้อง ห้องน้ำ 4 ห้อง มีน้ำประปาและไฟฟ้า (ไฟฟ้ามีเฉพาะเวลากลางคืนถึง 21.00 น. ไม่อนุญาตให้ประกอบอาหารที่บ้านพัก)
- 2.เครื่องนอนประกอบด้วย ที่นอน หมอนและผ้าห่มนวม

การบริการ

การศึกษารวมชาติและบริการรถรับส่งนักท่องเที่ยว บรรทุกได้คันละประมาณ 10 คน ไป-กลับ ครั้งละ 700 บาท จุดที่ลานจอดรถหน้าสำนักงานฯ

การจอง

ควรจองล่วงหน้าเพื่อความสะดวก และปลอดภัย โดยแจ้งวัน เวลา ที่จะเข้ามาท่องเที่ยว หากพักค้างคืน ควรจองที่พัก และอาหาร โดยการขอใช้บ้านพัก สถานที่ ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูหลวง จะต้องได้รับอนุญาตจากกรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช และขออนุญาตล่วงหน้าอย่างน้อย 15 วันทำการ

ยื่นได้ที่ฝ่ายบ้านพักสำนักอนุรักษ์สัตว์ป่า กรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช หรือที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูหลวง ตู้ ปณ.52 ปทจ.เลย อ.เมือง จ.เลย 42000 หรือสอบถามที่ภูหลวง โทร. 042-801955 และ 0852725946

ดาวน์โหลดแบบฟอร์มการใช้สถานที่และบ้านพักแล้วกรอกแบบฟอร์ม แฟ้มชื่อ มาที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูหลวง โทร. 042-801955

ถ้าไป-กลับ ซื้อตั๋วได้ที่ศูนย์บริการนักท่องเที่ยวธรรมชาติด่านตรวจที่ 1

การเดินทาง

เส้นทางที่ 1 กรุงเทพฯ - จังหวัดสระบุรี - อำเภอสีคิ้ว - จังหวัดชัยภูมิ - อำเภอภูเขียว- อำเภอชุมแพ - อำเภอภูกระดึง - อำเภอสะพุง - จังหวัดเลย ระยะทางประมาณ 560 กิโลเมตร

การเดินทางจากจังหวัดเลยไปยังที่ทำการเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูหลวงออกเดินทางจากตัวจังหวัดเลยไปตามเส้นทางสายจังหวัดเลย - อ่างภูเรือ ระยะทาง 36 กิโลเมตร จะถึงบ้านสามตม แล้วแยกซ้ายที่บ้านสามตมไปอีก 28 กิโลเมตร จะถึงที่ทำการเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูหลวง

เส้นทางที่ 2 กรุงเทพฯ - จังหวัดสระบุรี - จังหวัดเพชรบูรณ์ - อ่างหล่มสัก - อ่างหล่มเก่า - อ่างผาน้อย - อ่างภูเรือ - จังหวัดเลย ระยะทางประมาณ 530 กิโลเมตร

สำหรับผู้เดินทางโดยเส้นทางที่ 2 ถ้าไม่เข้าตัวจังหวัดเลย เมื่อเดินทางผ่านอ่างภูเรือไปตามเส้นทางเข้าจังหวัดเลยได้ระยะทางประมาณ 14 กิโลเมตร จะถึงบ้านสามตม แล้วแยกขวาที่บ้านสามตมไปเป็นระยะทาง 28 กิโลเมตร จะถึงที่ทำการเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูหลวง

การเตรียมตัวของนักท่องเที่ยว

1. เตรียมความพร้อมของร่างกายให้แข็งแรง
2. เตรียมสัมภาระส่วนตัว เช่น ยารักษาโรคประจำตัว อุปกรณ์กันทาก แมลง เห็บ ครีมนันแดด หมวก ร่ม เสื้อกันฝน เสื้อกันหนาว ฯลฯ (เฉพาะฤดูกาล)
3. อุปกรณ์สำหรับชาร์ตกล้องถ่ายรูป โทรศัพท์มือถือ ไฟฉาย
4. น้ำดื่ม
5. การแต่งกายควรสวมชุดรัดกุม ใส่สบาย โทนสีกลมกลืนกับธรรมชาติ
6. เสื้อและกางเกงควรเป็นขายาวแขนยาว เพื่อป้องกันแมลง หนามและแสงแดด เนื้อผ้าควรเป็นชนิดซับน้ำได้ดี เพื่อจะได้ช่วยระบายความร้อนได้ดี
7. รองเท้า ควรเป็นรองเท้าหุ้มส้นที่แข็งแรงและสวมใส่พอดี เช่น รองเท้าผ้าใบ

การปฏิบัติตัวของนักท่องเที่ยว

1. ลงทะเบียน ณ จุดลงทะเบียน
2. ไม่ควรขึ้นมาท่องเที่ยวหลังเวลา 16.00 น.
3. ควรแจ้งล่วงหน้าเพื่อความสะดวก โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวที่พักค้างคืน ควรจองที่พัก และอาหารล่วงหน้า
4. เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูหลวง จังหวัดเลย เปิดให้บริการเวลา 08.00 – 15.00 น.
5. ห้ามนำอาหารและเครื่องดื่มมารับประทานบริเวณบ้านพัก
6. ไม่ควรนำสุราและของมีเมาไปดื่มในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าฯ เพราะถือเป็นความเสี่ยงที่จะเกิดปัญหาทะเลาะวิวาทได้
7. นักท่องเที่ยวจะต้องเตรียมถุงดำ/ขยะไปด้วยเพื่อใส่ขยะและของเหลือใช้กลับออกไปทิ้งนอกเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า
8. เตรียมอุปกรณ์ ยาปฐมพยาบาลเบื้องต้น

9. ต้องให้ความเคารพสถานที่ ไม่ลบหลู่ดูถูกกฎระเบียบ ประเพณี ความเชื่อของสถานที่ โดยเฉพาะทางวาจา

10. ควรเคารพสิทธิ์ผู้อื่นในการเข้าไปใช้ทรัพยากรธรรมชาติร่วมกัน
11. ปฏิบัติตามกฎระเบียบของทางเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า อย่างเคร่งครัด
12. ช่วยกันรักษาดูแลทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว
13. ช่วงเวลาที่เปิดให้เข้าไปท่องเที่ยว คือ เดือน พฤศจิกายน – มีนาคม ของทุกปี
14. การเดินท่องเที่ยว ควรมีเจ้าหน้าที่/ผู้นำไปด้วยทุกครั้ง
15. ไม่อนุญาตให้กางเต็นท์ ไม่มีอาหารขาย ต้องเตรียมขึ้นมาหรือโทรให้ทางเขตฯ จัดเตรียมไว้ให้

แนวปฏิบัติระหว่างเดินท่องเที่ยวตามเส้นทางของนักท่องเที่ยว

1. จะต้องลงทะเบียน ณ.หน่วยฯโคกนกกระบา
2. รับฟังการบรรยายจากเจ้าหน้าที่/ผู้นำ ก่อนเข้าเดินบนเส้นทางท่องเที่ยว
3. การเดินศึกษาเส้นทางธรรมชาติ ควรมีเจ้าหน้าที่นำทางและให้ความรู้ 1 คน ต่อนักท่องเที่ยว 10 คน

4. ไม่ส่งเสียงดัง หรือกระทำการใดๆ อันจะเป็นการรบกวนผู้อื่นหรือความเป็นอยู่ของสัตว์ป่า
6. เดินทางศึกษาเส้นทางธรรมชาติอย่างระมัดระวัง และปฏิบัติตามคำแนะนำของเจ้าหน้าที่/ผู้นำ การท่องเที่ยวเพื่อ ไม่ให้ไปทำลายพืชพรรณไม้ชนิดต่างๆ
7. ห้ามเก็บและนำพรรณไม้ทุกชนิด ออกนอกพื้นที่โดยเด็ดขาด
8. การเดินป่าศึกษาธรรมชาติควรเดินตามเส้นทางที่กำหนดไว้ ไม่ควรเดินออกนอกเส้นทางเดินถาวร ซึ่งอาจจะไปเหยียบย่ำพืชพรรณหรือสัตว์เล็กๆ
9. ต้องให้ความเคารพสถานที่ ไม่ลบหลู่ดูถูกกฎระเบียบ ประเพณี ความเชื่อของสถานที่ โดยเฉพาะทางวาจา

10. ควรเคารพสิทธิ์ผู้อื่นในการเข้าไปใช้ทรัพยากรธรรมชาติร่วมกัน
11. ปฏิบัติตามกฎระเบียบของทางเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า อย่างเคร่งครัด
12. ช่วยกันรักษาดูแลทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว
13. ไม่ควรแยกเดินไปคนเดียว ไม่ว่าจะเป็กลางวันหรือกลางคืน ต้องมีเพื่อนไปด้วยทุกครั้ง

กฎระเบียบการเข้าไปในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูหลวง

1. ไม่นำเครื่องมือล่าหรือจับสัตว์ป่าหรืออาวุธใดๆ เข้าไป เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่
2. ไม่นำวัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง ประทัด ยาพิษ ยาเบื่อ หรือสิ่งที่เป็นอันตรายแก่สัตว์ป่าเข้าไป เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่
3. ไม่นำยานพาหนะ สัตว์พาหนะหรือสัตว์เลี้ยงเข้าไป เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่
4. ไม่กระทำการใดๆ อันจะก่อให้เกิดเพลิงไหม้

5. ไม่ส่งเสียงดัง หรือกระทำการใดๆ อันจะเป็นการรบกวนหรือให้สัตว์ป่าตื่นตกใจ
6. ไม่เข้าไปในระหว่างพระอาทิตย์ตกจนถึงพระอาทิตย์ขึ้น เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่
7. เดินทางเข้าและออกตามเส้นทางที่จัดไว้ และมีพนักงานเจ้าหน้าที่ประจำอยู่
8. ต้องมั่นใจเรื่องสุขภาพเพราะเมื่ออยู่บนภูหลวง ต้องใช้วิธีเดินศึกษาธรรมชาติทั้งสี่และอากาศค่อนข้างเย็น
9. ไม่เดินออกนอกเส้นทางหรือเดินทางโดยปราศจากเจ้าหน้าที่นำทางโดยเด็ดขาด เพราะเส้นทางง่ายแก่การหลงทางและเปิดเฉพาะบางจุดเท่านั้น
10. โปรดเดินตามทางอย่างระมัดระวัง เพราะมีพรรณไม้และดอกไม้ป่าเล็กๆ ขึ้นตามพื้นลานหินตลอดทั้งยังห้ามเก็บดอกไม้และพันธุ์ไม้ทุกชนิดโดยเด็ดขาด
11. ห้ามดื่มแอลกอฮอล์ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ฝ่าฝืนโทษจำคุกไม่เกิน 1 เดือน หรือปรับไม่เกิน 1,000 บาท
12. ห้ามนำอาหารและเครื่องดื่มมารับประทานบริเวณบ้านพัก

*****

ภาคผนวก ฉ
ภาพถ่ายประกอบการวิจัย

ภาพประกอบการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาความต้องการของนักท่องเที่ยว

ภาพประกอบการสัมมนาศึกษและพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยว
กิจกรรมการท่องเที่ยว ผู้นำการท่องเที่ยว

ภาพประกอบการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวโดยการประชุมกลุ่ม

ภาพประกอบอื่นๆ

